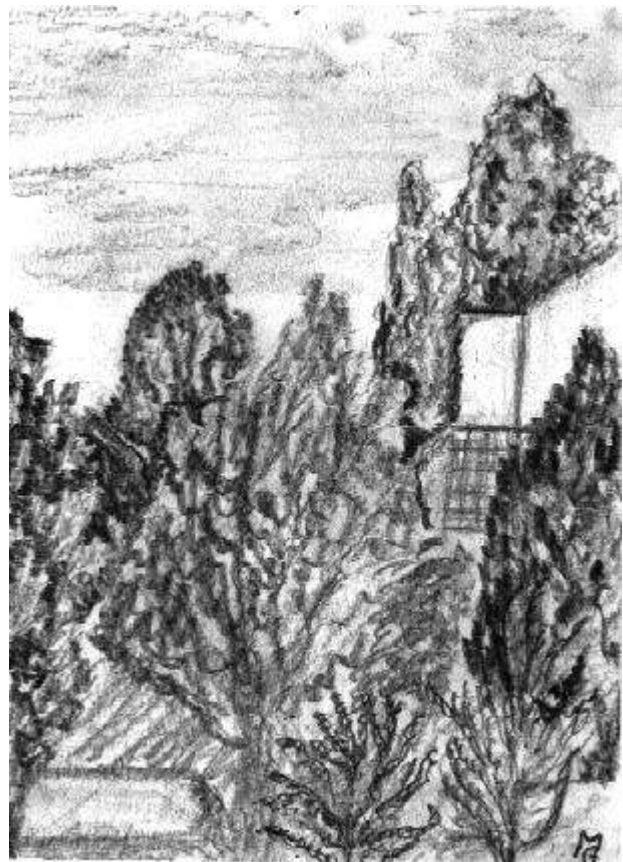
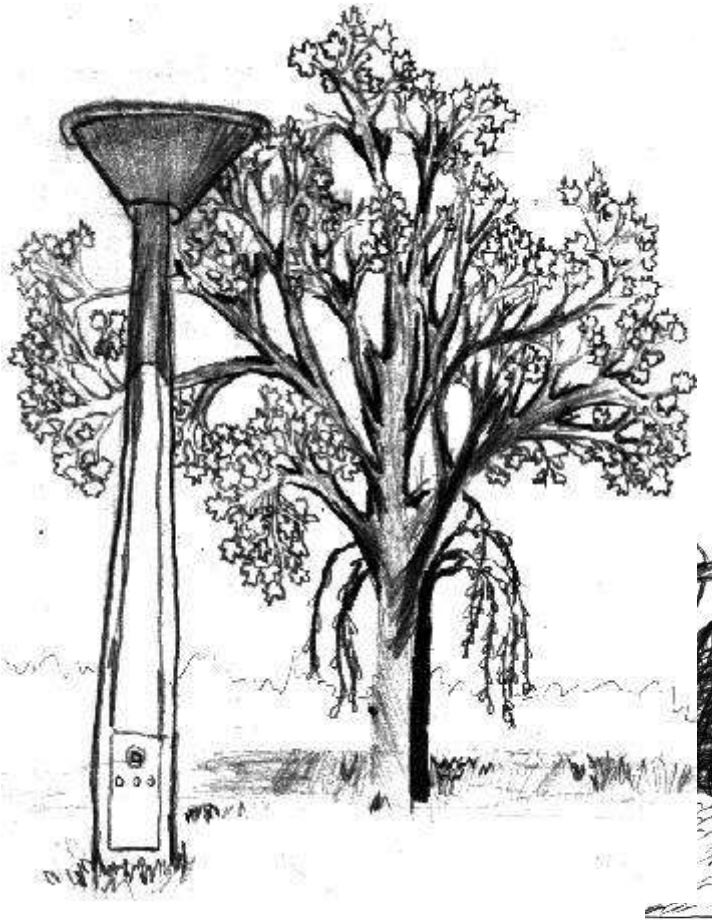

Nyolcadik osztály

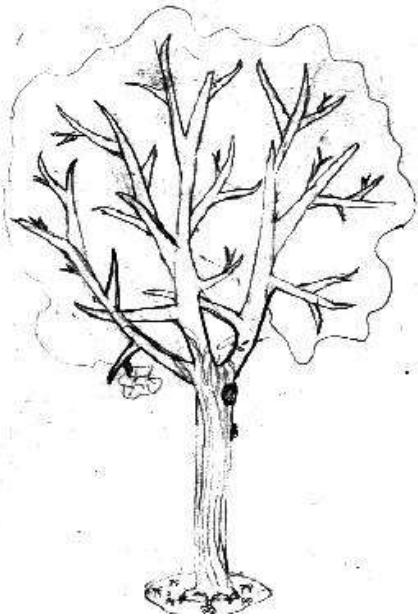
Ötödik osztályban tettünk egy kis utazást egy mesevilágba. Nyolcadikban a huszadik századi képzőművészetek világába teszünk hasonló utazást. Hogyan rajzoltak, festettek volna meg a különböző irányzatok képviselői egy csendéletet, portrét vagy tájképet. Kiindulási pontként használhattok fotókat, ez esetben kezdjétek az impresszionista órával, de – ha szerettek látvány után rajzolni – az alábbi feladatokon át gyűjthettek kiindulópontokat a művészettörténeti tanulmányokhoz. A Youtube-on persze minden témához találhattok segítséget. A gyorsan, ügyesen megcsinálhatod néhány pers alatt (Már, ha úgy tudsz rajzolni, festeni, mint én.), a hosszabb, alaposabb rávezetésekig. Többségük persze nem magyar nyelvű.

Video: Lethal Chris Drawing : [How to Draw Tree](#)

Qm- aib

Csendélet

Video: Fine Art Academy: [Hogyan rajzolj csendéletet?](#)

Vagy cattuOk: [How to Draw Still Life.](#)

Amikor ezek a rajzok készültek, még heti két óráink voltak. Mivel ötödiktől nyolcadikig csak harmincegynéhány órán rajzoltunk látvány után, vannak kisebb bizonytalanságok.

Két csendélet a művészeti iskolából. Danka Attila tanítványainak munkái.

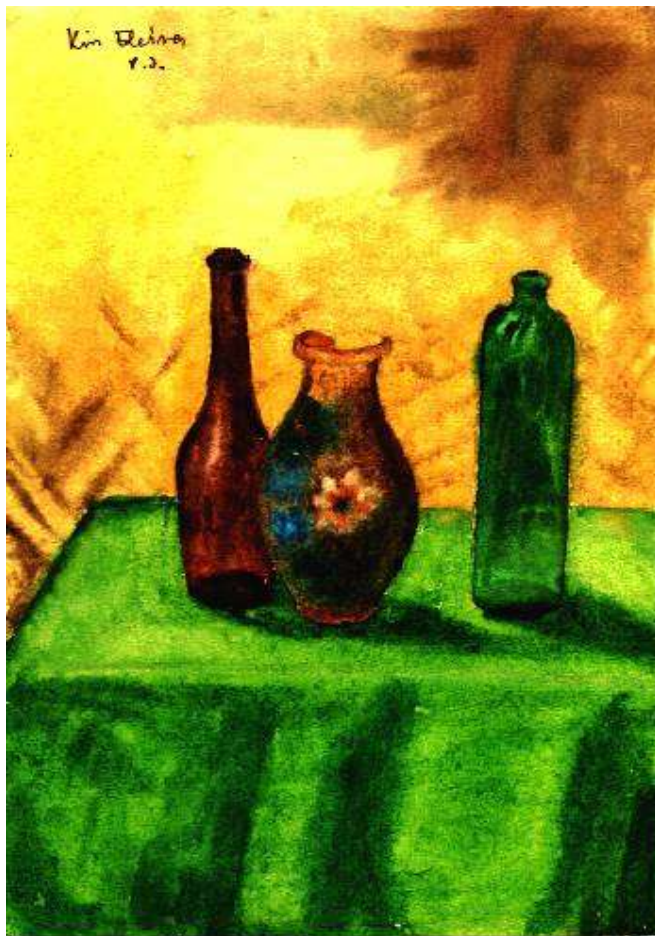
Fák, akvarell, pasztell.

Sagak Sagak klasszikus akvarell technikája. [Easy Watercolor Painting | Tree](#)
Cha Yeon kontrasztosabban fest. [Tree watercolor using shedding technique](#)
Shibasaki megmutatja a gyorsan, ügyesen módszert. [5min Easy Watercolor | Tree Painting tutorial](#)

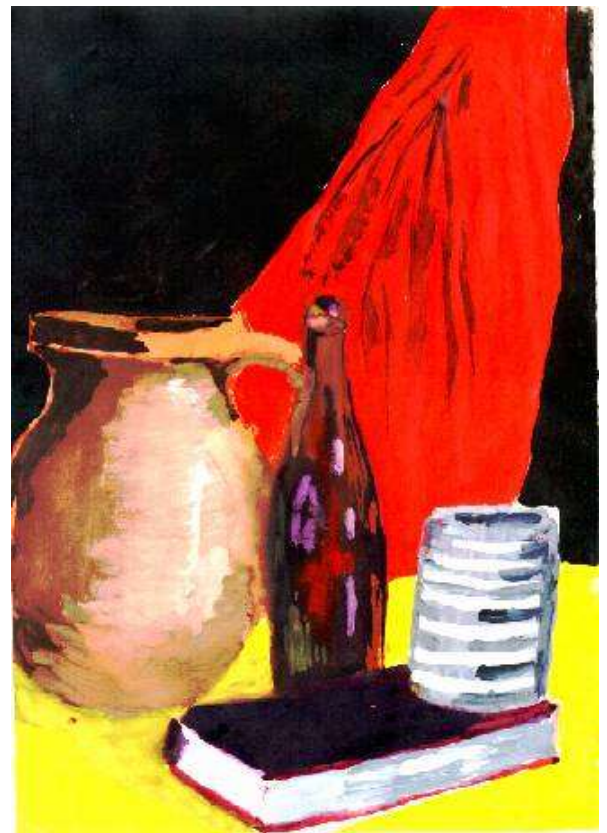

Csendélet akvarell, pasztell

Paint Academy: [Painting A Realistic Still Life in Watercolor](#)

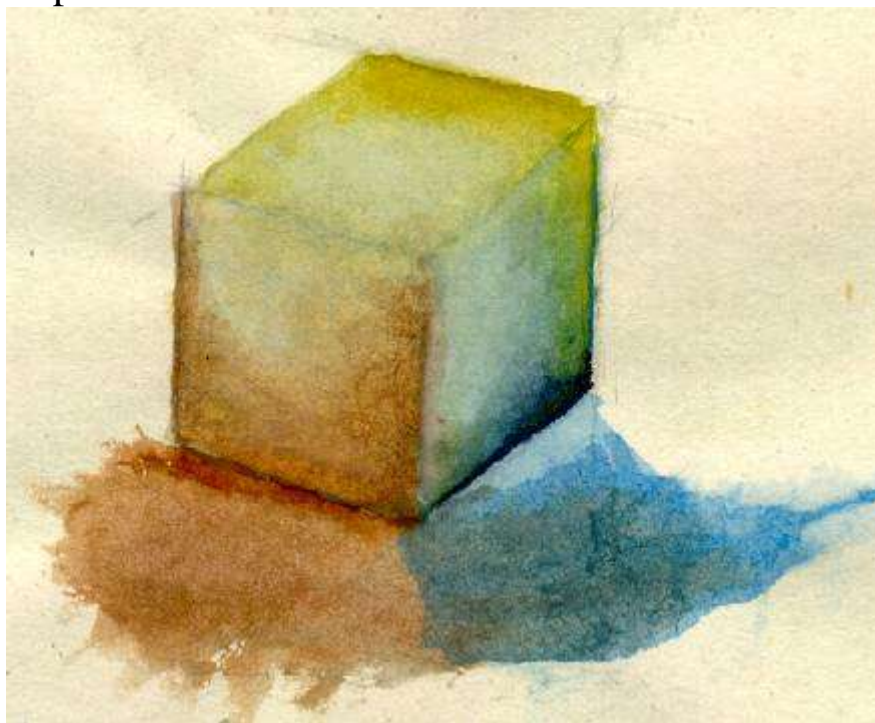
Elvira csendélete a két órás időkből.

Két A/6-os munka a szakkörből.

Impresszionista akvarell

Reflexszínek keletkezése egy kockán.

Modell: egy-egy kis világos színű / vagy matt fehérre festett/ kocka. Két kis színes papírlap / kék-narancs, Kék-sárga, Kék- vörös, stb. /

Állítsuk magunk elé a kockát a pad szélére, majdnem frontális helyzetbe! Nagyon fontos, hogy az elforduló oldalt a táblán látható szélességben lássuk! (Táblai rajz) Tegyük alá a két kis színes lapot! Rajzoljuk,

vagy fessük meg a beállítás vonalvázlatát egy semleges halvány okkerrel! A kocka rajzánál pontosan mérjük be a rálátás mértékét! Az elforduló oldalon érdekes színjelenséget észlelhetünk! Mi ez?

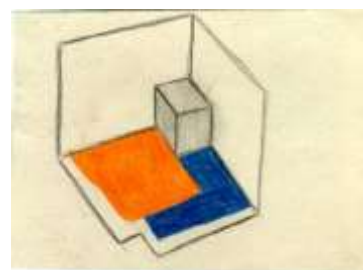
/A papírlap által felszórt színek./ Aki kész, fesse meg ugyanezt tetszés szerinti színekkel. Használjatok finom színátmeneteket!

Realista reflex.

Enyhén eltúlzott reflex.

Nincs reflex,

Impresszionista akvarell

Leonardo festőtankönyvében olvashatunk egy furcsa mondatot. "Semmi sem mutatkozik valódi színében, ha a megvilágító fény nem teljesen azonos színű vele... Minden árnyékos test részesül a vele szemben lévő színből, ezt nagy bizonyossággal tárják elénk az árnyékos testek, ugyanis egyetlenegy sem mutatja közülük valódi színét. /Leonardo/ Azután több pontban fejtegeti, hogy a tárgyakra vetődő fény visszaverődik azokról, rávetődik a szomszéd tárgyakra, és módosítja azok színét. Ha tehát pontosan akarunk valamit ábrázolni, figyelembe kell vegyünk ezeket a tükröződő színeket. Reflexeket.

Leonardo ezt leírta, de maga a képein nem nagyon foglalkozott a jelenséggel. Ő nem látvány után festett.

Leonardo da Vinci: Mona

Delacroix is kétféle színről beszél. Egyszer van a testek saját színe, lokálszín, de van egy fényszín, vagy reflex szín is. Ezeket kell összebékítenie a festőnek. / Delacroix: A marokkói felnyergeli lovát/

Chardin megfestette a reflexfényeket.
: A víztartály.

A 19. sz. festői egyre érzékenyebben figyelték a látvány szín és fényjelenségeit.

Constable: Szénásszekér.

Millet: Kalászszedők.

[Wiliam Turner](#) az Angol Királyi

Akadémia festője, élete vége felé már szenvedélyesen érdeklődött a látványon megfigyelhető színmódosulások iránt. Ezeket a képeit kortársai betudták egy idős festő rigolyáinak. Majd csak a következő évszázad festői veszik komolyan őket.

Turner: A Témeraire hadiflotta felsoútja a Temzén.

Turner: Eső, füst, sebesség, A ködben összemosódó színeket festi meg. uo.

Azt természetesen senki nem állította, hogy azért fest így, mert ne tudná „pontos” képét adni a látványnak.

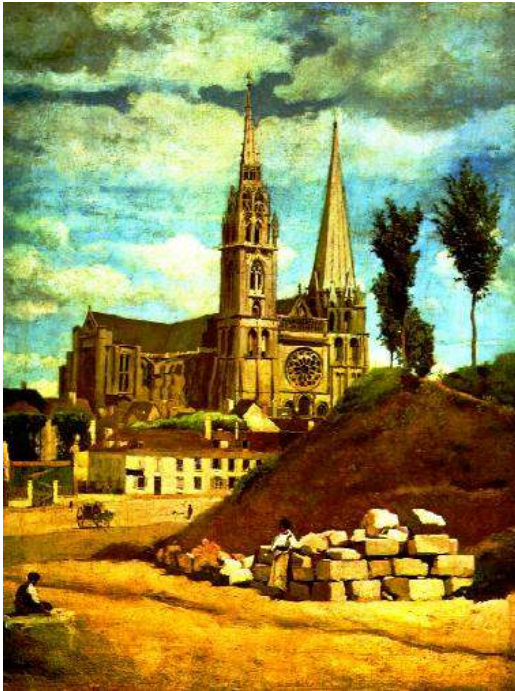
Turner: A Salisburi Katedális

Ezek a képek mind a műtermekben készültek. A festékek kikeverése elég nehézkes művelet volt.

Festékrögöket zúzni, olajjal keverni. A szabadban csak akvarelleztek. Az első nagy realista csoport, a barbizoni festők is csak a vázlateikat készítették a szabadban. Egy magyar festő is volt köztük. [Paál László](#):

Ezek a vázlatok egyre részletesebbek, egyre érzékenyebbek lettek, végül eljött a szabadban való festés ideje is. Az ipar gyártani kezdte a tubusos festékeket, már a szabadban is lehetett olajképeket festeni.

Paál László: Erdei út.

A festők egy része legfőbb feladatának a látvány által keltett színbenyomás (impresszió) közvetlen visszaadását tekintette. A kritikusok elnevezték őket [impresszionistáknak](#).

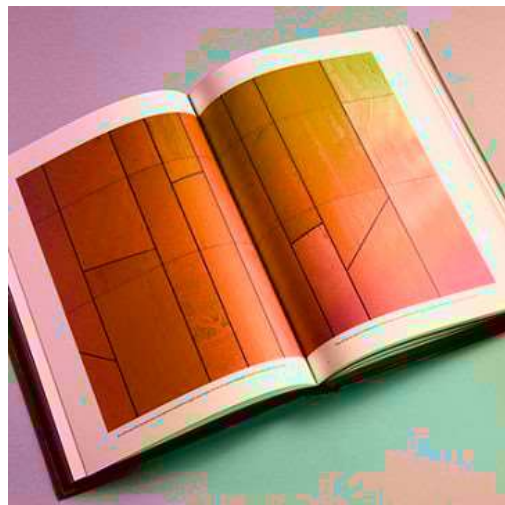
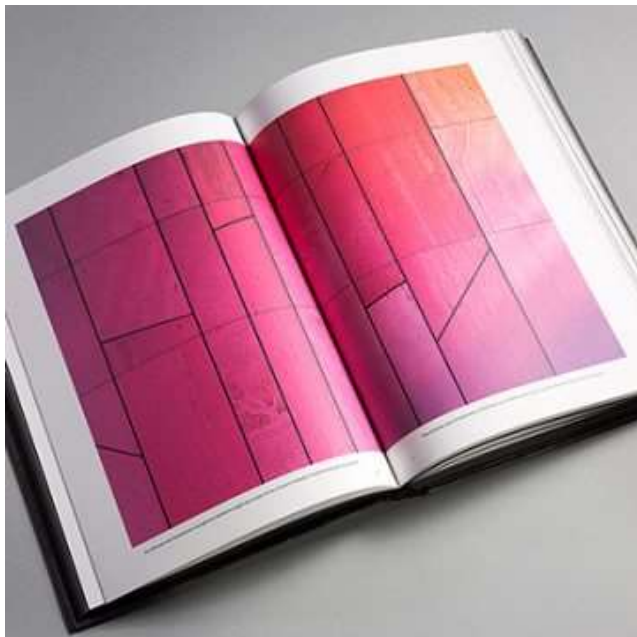
Corot: A chartres-i székesegyház.

A festő felvázolja a látványt, felteszi a legvilágosabb alapszíneket, figyelembe veszi a színmódosulásokat is. Ezután erősíti a színeket, de elhagyja a szürkével való rátónusozást. A térbeliség kialakítását nem tartja fontosnak, a szürke elnyomná a színek erejét.

[Claude Monet](#) megfestette a Roueni Katedrális különböző napszakokban.

Ezek a színjelenségek persze csak az érzékeny szemű festőknek jelennek meg ilyen élesen, ahhoz hogy a nézők is lássák, fel kell erősíteni őket. Ha színes fényképet

készítünk, képmódosító programmal fel tudjuk erősíteni őket.

Már az eredeti képen is módosulnak kissé az alappapír és a fehér szegély színei, a kontraszt fokozásával felerősödnek

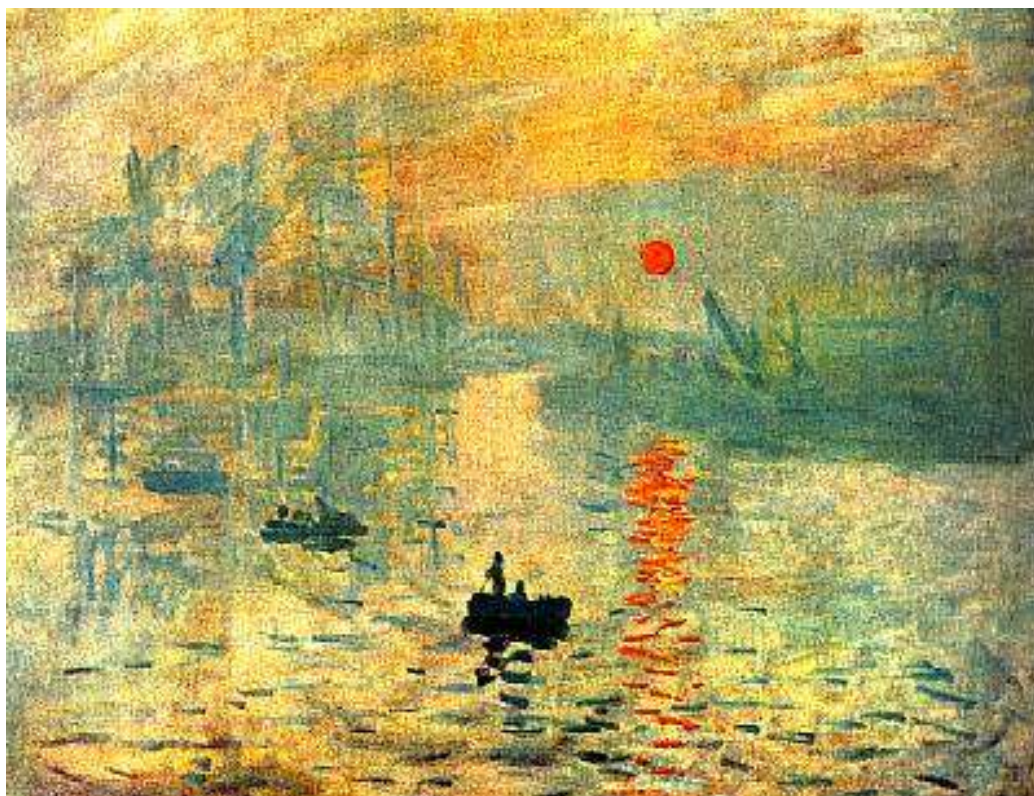
Az eredeti fotó.

GIMP impresszionista szűrőjéve módosított.

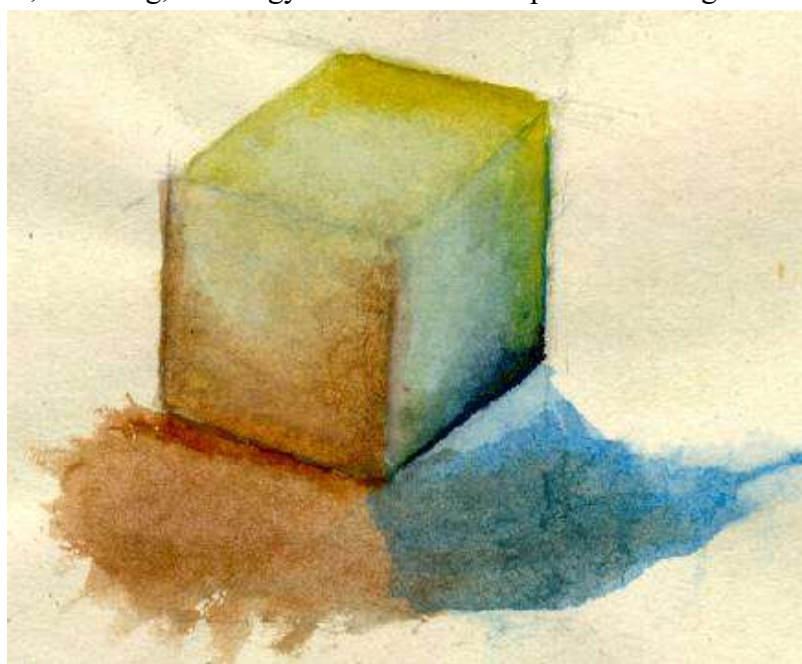

Egy túlkontrasztosított.

Monet: Impresszió, felkelő nap.

A mai órán az lesz a feladatunk, hogy rögzítsük a látványon észrevett színmódosulásokat. Ha kint festünk, az őszi mező okkerszínű fűsávjain figyelhetünk meg ilyen módosulásokat. A teremben olyan csendéletet rendezhetünk be, amelyen szép reflexek jelentkeznek. Világoskék drapérián vörös alma, kék üveg, stb. Vagy erősebb színű drapériára semleges szürke, mázatlan korsót, köcsögöt helyezünk. Elé sárga citrom, piros, zöld alma kerülhet. De egy egyszerű kockán is létrehozhatunk reflex színeket, különböző színű lapok segítségével.

Pointillista tanulmány

:

Aki elkészült egy könnyed akvarellal, megpróbálkozhat a pointillista módszerrel is. Filctollal A/5-6-os méretben, zsírkrétával, vízfestékekkel nagyobbat is készíthet. Először vázlatosan ritkásan jelöljük be a színeket, majd fokozatosan sűrítve egyenletesen fejlesztjük a képet! Nem első ilyen munkánk, a színes gömb, a gyümölcs csendélet megfestésénél már alkalmaztuk ezt a módszert.

Seurat: Vasárnap a La Grande Jatte-on

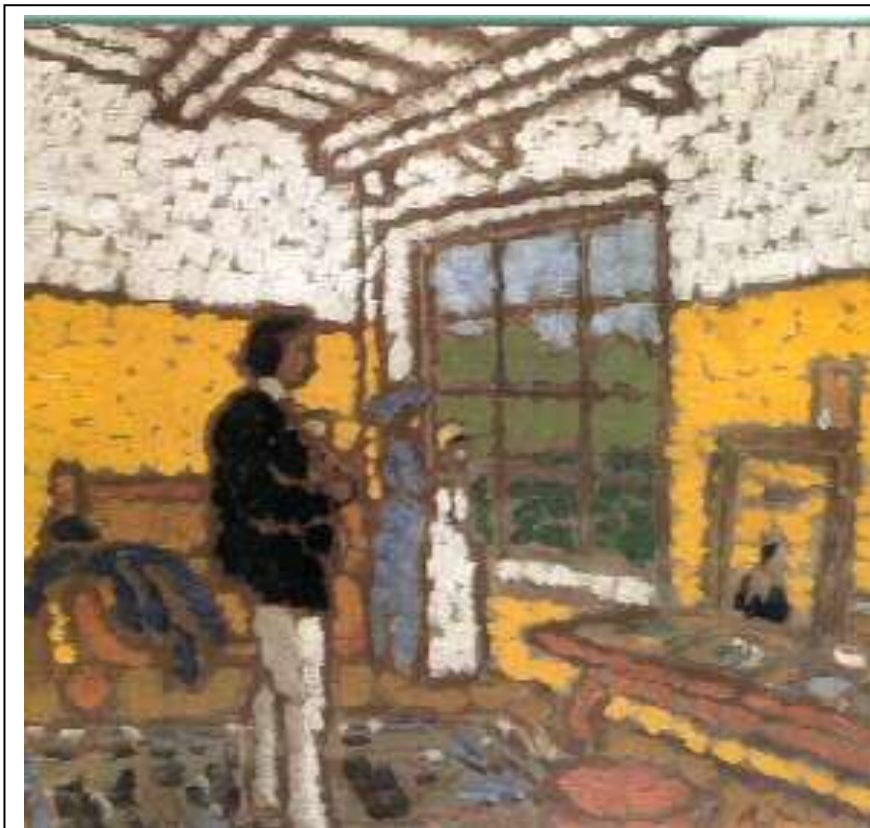

És egy kinagyított részlet.

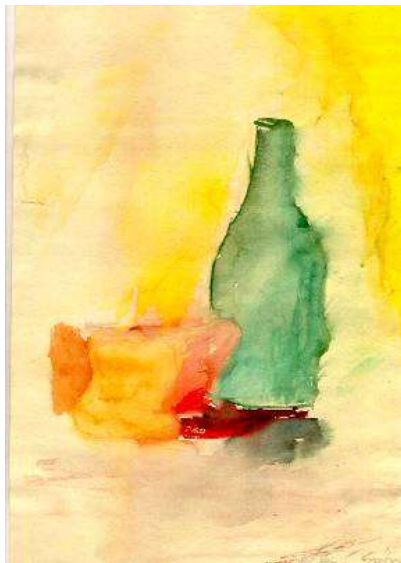
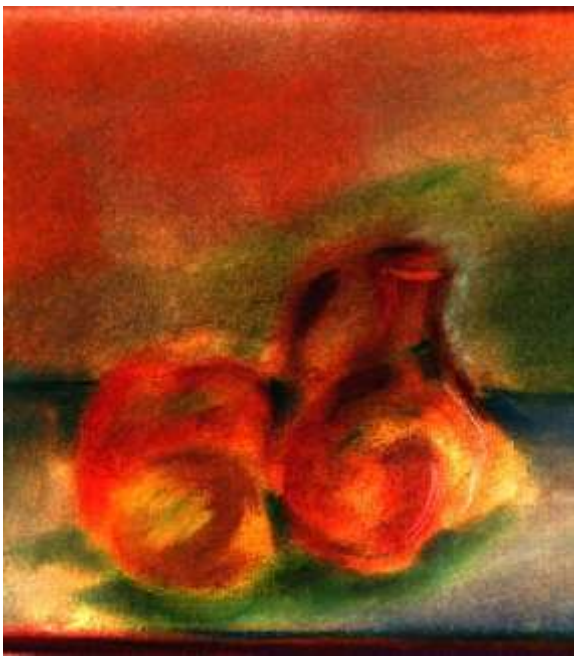
Signac nagyobb foltokkal dolgozik.

Paul Signac: Castellane

Döntsd el, mekkora foltokkal dolgozol. A filctoll a kis pontokból, a tempera, akvarell a nagyobb foltokból építkezés eszköze lehet.

Rippl-Rónai festményén a pontok nagy foltokká nőnek ki magukat, már nincs optikai keveredés. Ez a festésmód már túlmutat a közvetlen látványrögzítésen.

Expresszionizmus

Az előző órát Leonardo tudományos megfigyeléseivel indítottuk. Leonardo az ész, a megfigyelés, a tudomány világában él, bár néha igen nagy erőfeszítésébe kerül, hogy megmaradjon ezen a parton. Most az európai festészet másik forrásától indulunk, az ösztönök, az érzelmek világától.

Bensőséges, meleg érzéseket fejeznek ki a narancssárgák a Mária a gyermekkel c. képen, és mély emberi szenvedést, fájdalmat, tragédiát a Golgota hidegebb, zöldes színei. A ruhák redői is "gyötrött vonalakban" omlanak le, a nyugtalanul redőző drapéria mintha a lélek nyugtalanságát fejezné ki.

Grünewald: Golgota

Angyali koncert, Jézus születése.
Részlet

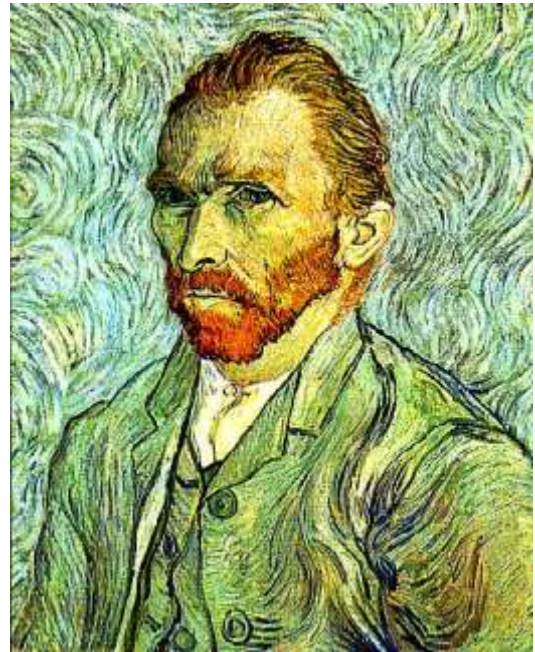
Ezekre, és más „szenvedélyesen festő” elődökre támaszkodott egy festőcsoport. Az érzelmek kifejezését tekintették legfőbb céljuknak.

Expresszionista festőknek nevezzük őket.

(/Kifejezés: Expresszió) Az expresszionista képeket erős tónus és szíkontrasztok, mozgó vonalak, foltok, torzított formák jellemzik.

Sok, egymástól meglehetősen különböző karakterű festő tartozik ehhez az irányzathoz. Az első világháború előtt álló Európában kibékíthetetlen ellentétek feszülnek országok és társadalmi rétegek között. A művészek jóval érzékenyebbek ezekre a feszültségekre, képeiken megjelennek a félelmek, szorongások.

Van Gogh búzamezőjét apró, hullámvonalakat követő ecsetvonásokkal festi meg. A levegőt ugyanígy festi, de jobban ívelődnek, körré zárulnak a foltok, és szélesebb ecsetet használ. A fákon is megfigyelhetjük, mitől érezzük mozogni a felületet. A zöld néhány árnyalatával teszi egymás mellé a keskenyebb-szélesebb vonalakat.

Van Gogh: Önarckép

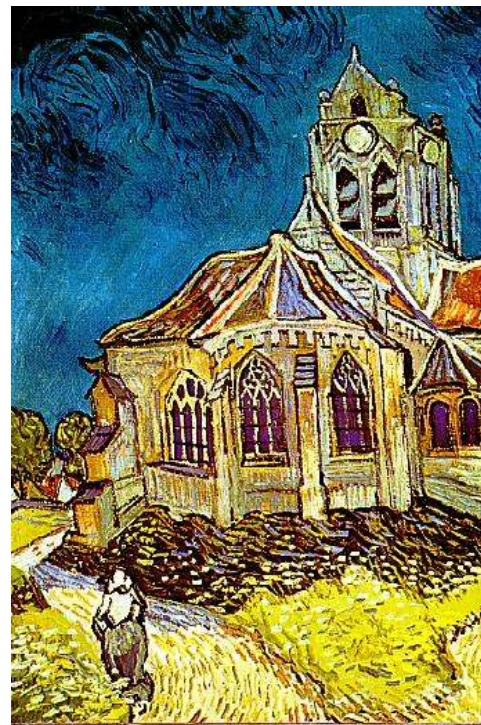
Van Gogh: Délutáni pihenő

Az expresszionista kép nem feltétlenül drámai, létezik örömteli, játékos expresszionizmus is.

Munch: Sikoly

Az expresszionista festők felfedezik maguknak a gyermekrajzot, mint ihlető forrást..

Auvers-i templom

Munch: Az élet tánca

Nolde: Halál a sivatagban.

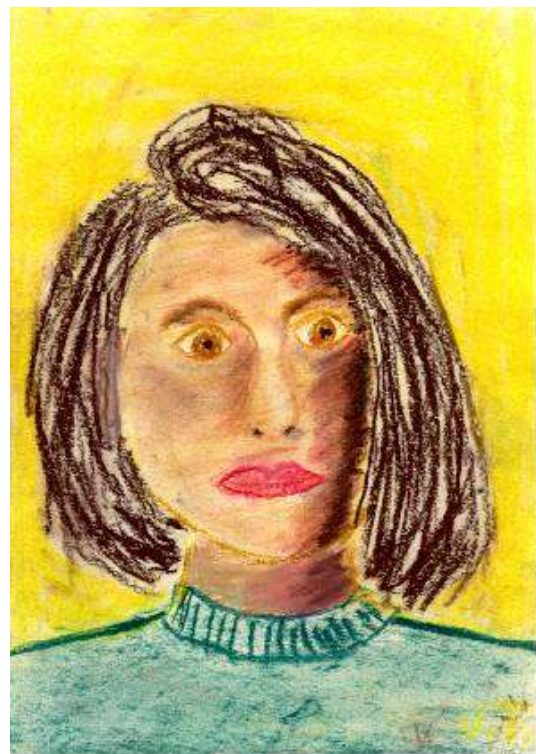
Korábbi színes faábrázolásainkból a legkönnyebb elindulni.

Jó téma lehet egy-egy expresszionista vers is. Pl.:

Ady Endre: Fekete Zongora

Bolond hangszer: sír, nyerit és búg.
Fusson, akinek nincs bora,
Ez a fekete zongora.
Vak mestere tépi, cibálja,
Ez az Élet melódiája.
Ez a fekete zongora.

Fejem zúgása, szemem könnye,
Tornázó vágyaim tora,
Ez mind, mind: ez a zongora.
Boros, bolond szívemnek vére
Kiömlik az ő ütemére.
Ez a fekete zongora.

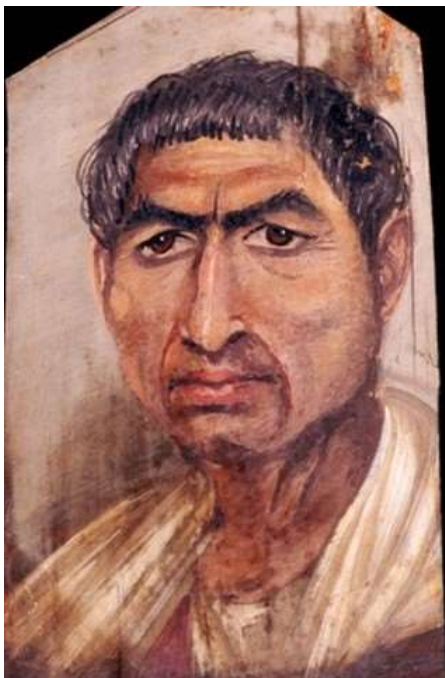

A fej

Bővítsük ki motívumgyűjteményünket a portré, az emberi alak rajzával.

Ha a művészettörténeti oldalakon keresgélünk, elég változatos látványban lesz részünk.

Hasonlítsuk össze például egymással a görög-római korban készült [egyiptomi múmia portrékat](#). Megtaláljuk rajtuk szinte az összes későbbi korszak stílusjegyeit. I. sz. 1-2. század.

Nézzük a későbbi korok jellegzetes portré stílusait.

Román kor

Guido di Sienna

Gótikus kor

Heiligenkreuz Master von Austria

Az „Avignoni pieta” részleten megfigyelhetjük, mennyire más az egyes alakok megfestése. Jézus arca ikonisztikus, az imádkozó donátor (A képet a templomnak ajándékozó úr.) arca egészen realiztikus, Keresztelő Szent Jánosé pedig a kettő között.

Reneszánsz

Sandro Botticelli

Sofonisba Anguissola. Ekkor már nők is kitanulhatták a festő mesterséget.

Hubert van Eyck

Barokk

Federico Barocci

Franz Hals

Diego Velázquez. Teljes nevén: Diego Rodriguez de Silva y Velázquez

Persze az egyes korszakokon belül felfedezhetünk hol finomabb, hol erősebb eltéréseket a festők stílusai között, ez az eltérés aztán egyre fokozódik.

18. század

[Élisabeth Vigée-Le Brun](#). Bizony, a kor leghíresebb portréistája egy festőnő.

Piranesi Giovanni Battista. Érdekes művész volt. Építész, grafikus, művészetteoretikus. Három gyermeke is híres művész lett.

És persze ne feledkezzünk meg az Európán kívüli művészetről sem

1 Hokusai. Japán.

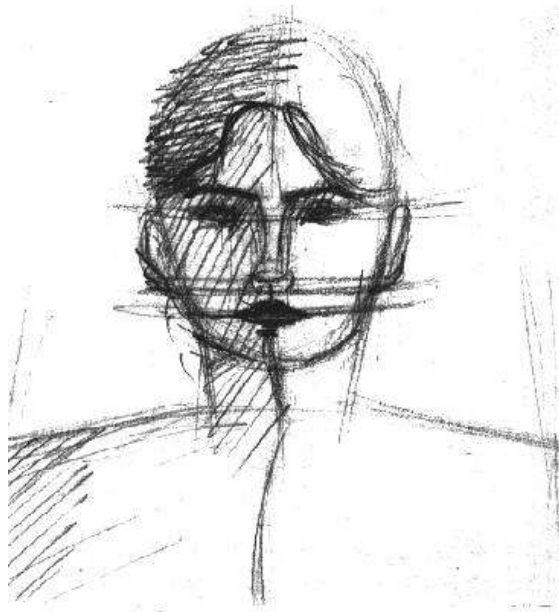
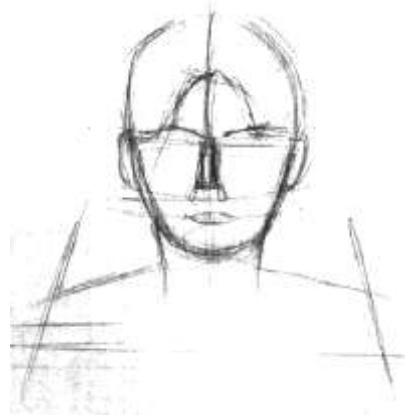
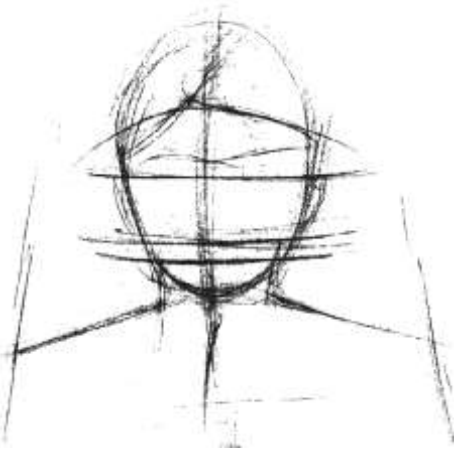
A 20. században aztán ezer ágra bomlik a korábban viszonylag egységes korstílus. Mielőtt áttekintenénk néhányat, térjünk vissza a látvány utáni önarcképhez. Ötödikben már rajzoltunk önarcképet, esetleg azokat a módszereket is lehet alkalmazni.

Kicsit alaposabb bevezetést is találhatunk a neten.

[Portré rajz ceruzával a Fine Art Academytől.](#) Persze szétdőrsölés nélkül is dolgozhatunk.

[Jeff Haines](#) rajzszerűen dolgozik.

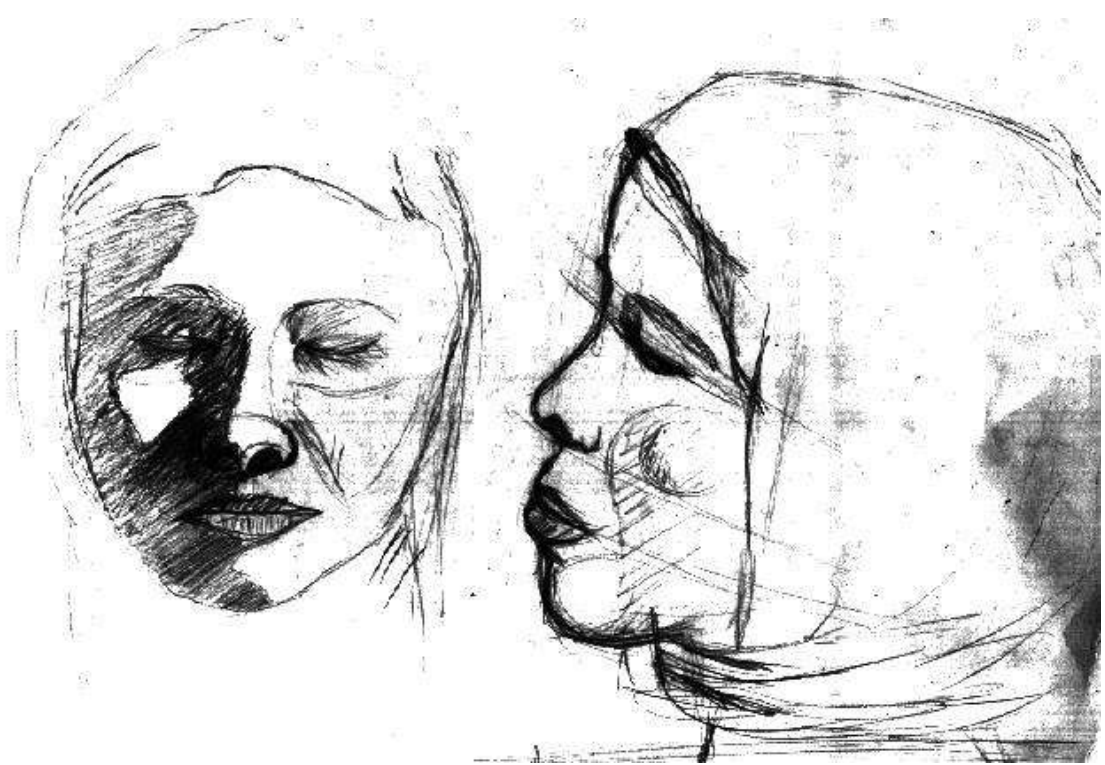
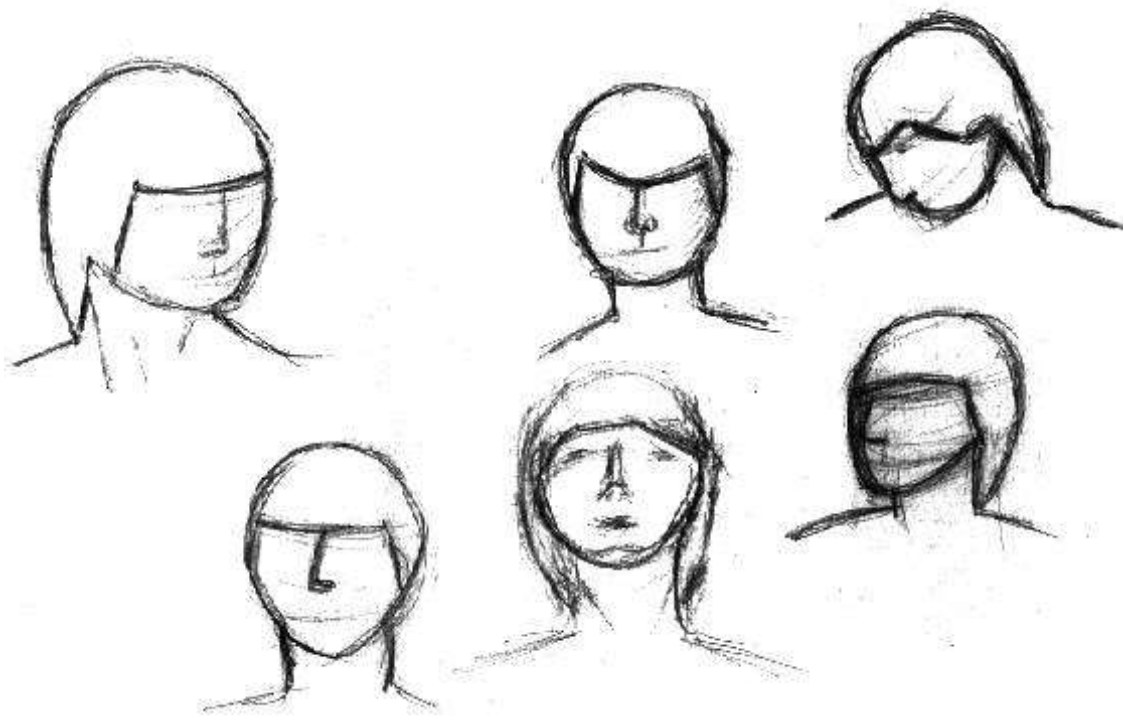
Önarckép vázolása

Jeff Haines vázolásának szakaszai.

Legjobb, ha a vonalvázlatokat több mozdulatban is elkészítitek.

Rajziskolába nem járó gyerekek munkái.

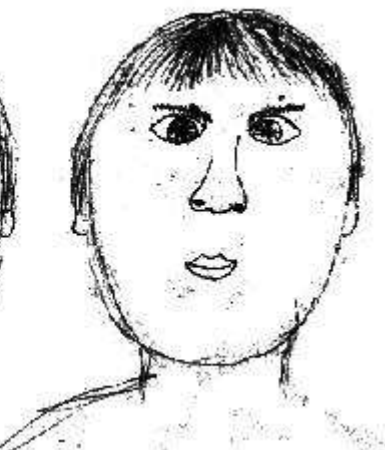
Tamás munkája jellegzetes "első jobb fejrész". A karaktervonalak még merevek, a tónusok helyenként túl éles szélűek, a szerkezet is kissé bizonytalan, (nem ártott volna még néhány szerkezeti vázlat) helyenként egészen finom megoldásokkal. A rajz szakkörön készült.

Szép finom, szerencsésen félbehagyott munka.

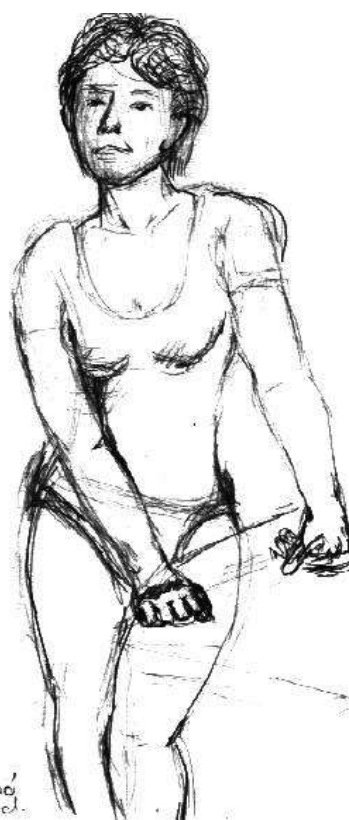
Arckifejezések

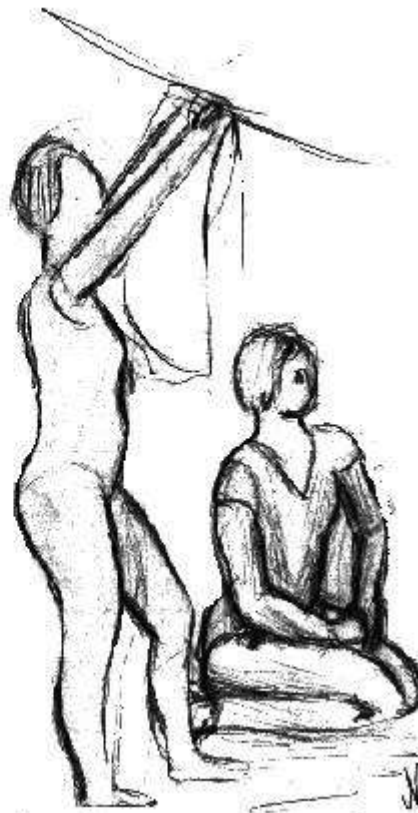
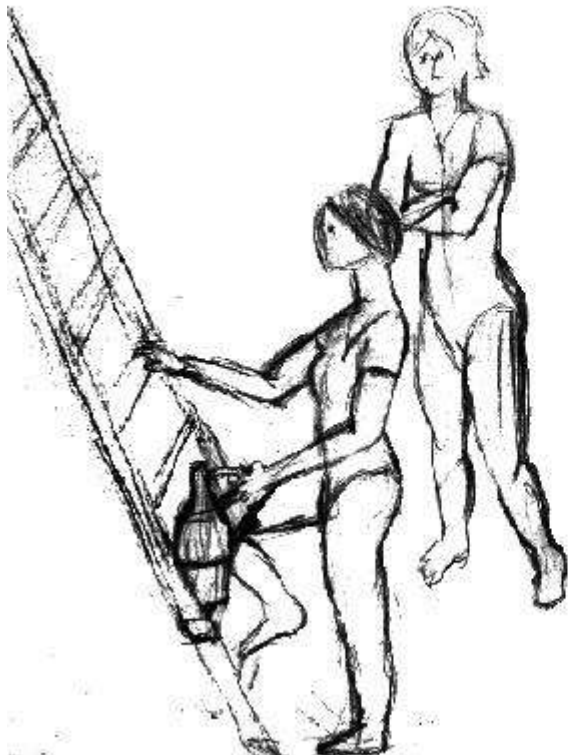
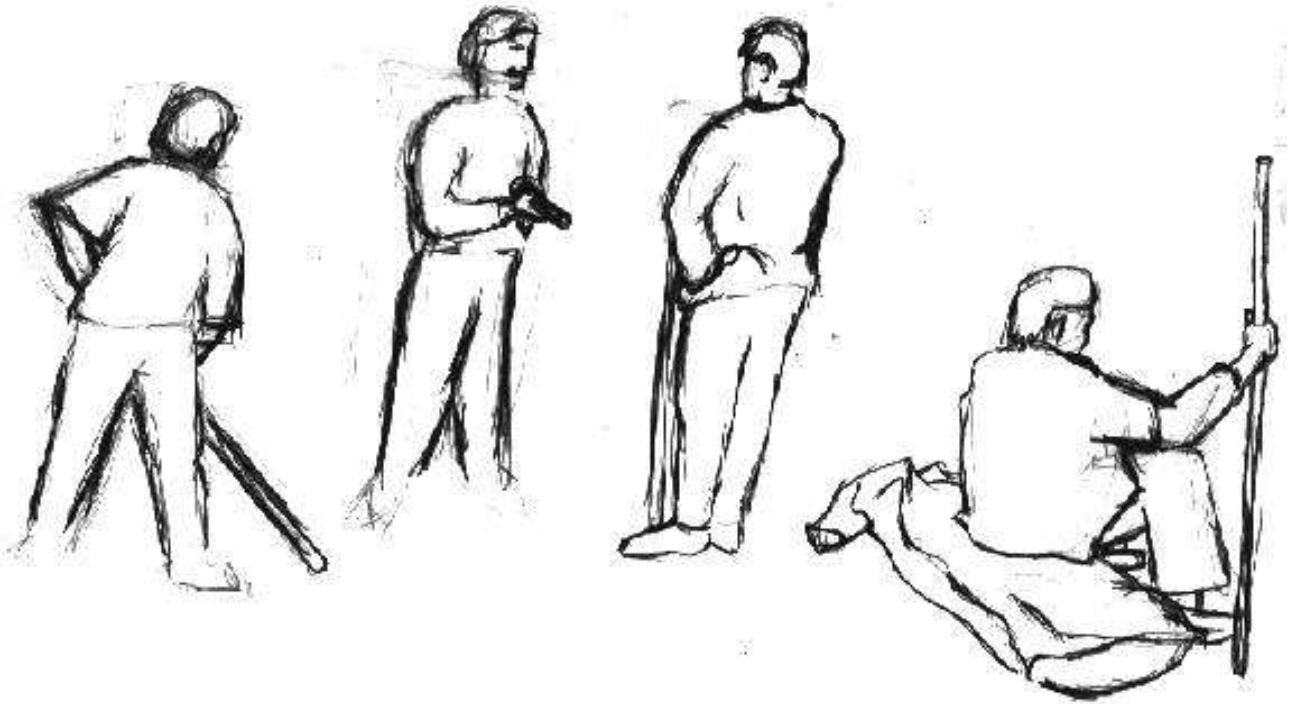
Raszteres tónusozás

Mozdulatvázlatok

honey daniel
2011

Wages 1/1000
f.e

Kroki

A krockikat néhány (1-15) perc alatt tesszük fel, eleinte sok lap kell egy-egy jól sikerült krockihoz.

Részletesebben lásd: [Csikós Tibor: Krocki](#)

Picasso: Festő és modellje.

Marquet: Nő napernyővel.

Paul Cezanne

Leonardo felhívta a festők figyelmét a reflexekre, az állandóan változó színekre.

Nézzünk most tőle egy összegzést, alkotói programját:

" lelkünk harmóniából van alkotva, s a harmónia csak azokban a pillanatokban születik, amikor a tárgyak arányrendje láthatóvá illetve hallhatóvá válok. Nem lehetsz jó festő, ha nem vagy egyetemes mester, ha nem tudod művészetteddel utánozni a természet létrehozta összes formák minőségét; és nem hozhatod őket létre, ha nem szellemedben látod, s nem onnan rajzold le őket."

A századvég két nagy festői újítása, az impresszionisták színérzékenysége, az expresszionisták forma és színutatásai nagyon sok új eszközt adtak a festők kezébe. Cezanne volt az első aki az összegzésre vállalkozott.

Első képein még a romantikus iskolából indult zaklatott expresszionistának mutatkozik. (Apja kérésére szimbolikus tartalmú képet is festett.)

Megemésztette az impresszionista módszert is, de szilárdabb " múzeumibb" művészetre vágyott.

"Monet csak egy szem. De micsoda szem!"
mondta egyszer.

Tavaszi

Chateau Noir. 1896/98 körül

Cezanne szerint minden látványnak van egy archimedesi pontja. Ami megragadja a szemünket, ami köré a képet építjük. A fenti képben ez a pont a piros ajtó. A másik uralkodó hatás, a látványt elárasztó zöld reflexszínek.

A látványon a zöld és piros színek gazdag variációi figyelhetők meg. Cezanne, ahelyett hogy pontosan rögzítené a látványt, a színek között választ olyan fokozatokat, amelyekkel át lépésről lépésre juthat el a pirostól, a barnán át a zöldig.

Modulálásnak nevezi ezt a játékot.

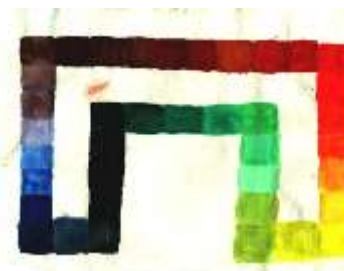
A zöld-barna-vörös különböző fokozatait viszi fel a képre.

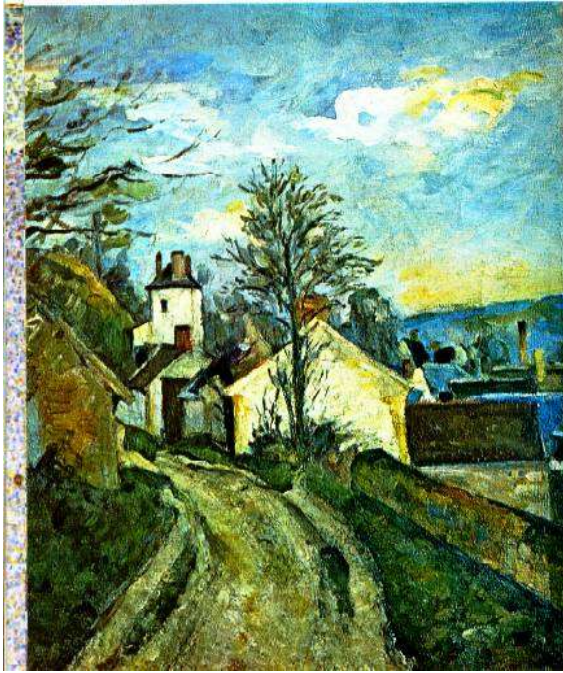
Ebből a két elemből fogja felépíteni a képet. Ő azt mondja:

+Realizálom a képet . A látványból indul ki, de azután már attól függetlenül komponál.

A moduláció útja. / A pirostól a zöldig /

A barnán, a sárgán, a kéken és a feketén át.

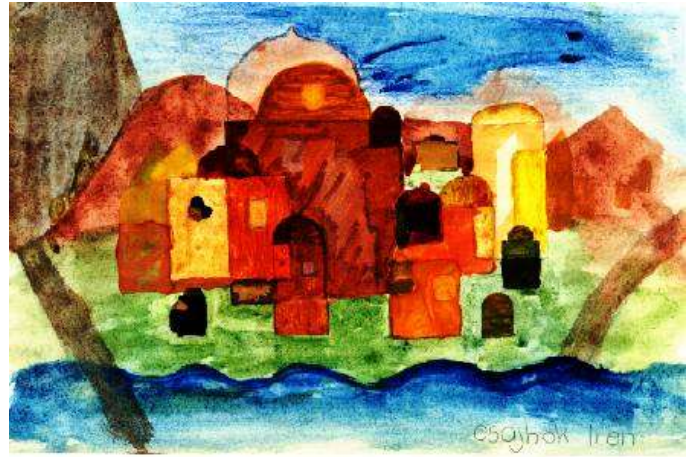

Almák és narancsok. Egy klasszikus Cézanne.

Csendélet vizeskorsóval 1892/93 körül. Cézanne az, aki a legszerencsésebb kézzel tudta abbahagyni a képeit. Két befejezetlenségében is szilárd szerkezetű kompozíció.

A posztimpreszionista festészet

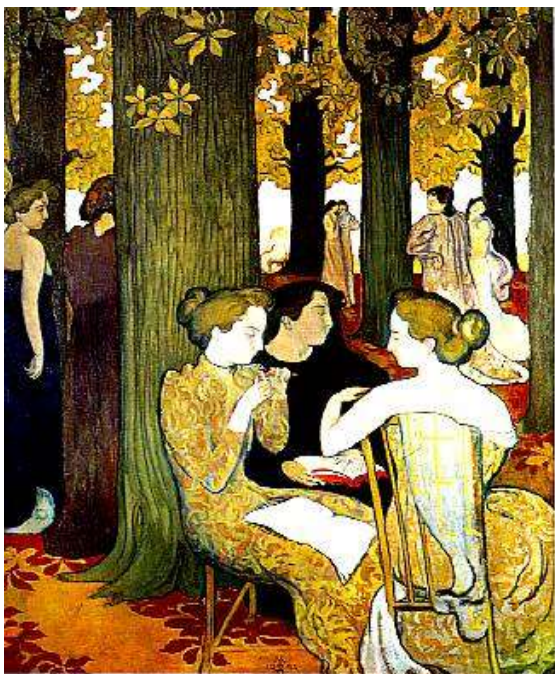
Lezajlott az expresszionista, impresszionista forradalom, illetve náluk kevésbé zajosan, mintegy előkelőbb magaslatokon, megszülettek a szimbolista képek, a legjobb szemű festőtanoncok pedig már Cézanne képeit is ismerték. A gyarmatokról, a Távol keletről különös képek, szobrok áradtak Európába, de a kontinens határain belül is készültek ilyen furcsa képek. Tanulatlan, iskolázatlan - úgynevezett naiv festők festettek minden akadémiai szabályt megsértő képeket. Ha egy tanult festő festett egy képet, mindenki rögtön azt kereste, melyik skatulyába lehet elhelyezni, melyik iskolához

Rousseau: A háború. 1894.

tartozik. Ez az osztályozás egyre nehezebbé vált, részben mert a nagy irányzatok több ágra szakadtak, másrészt meg egyre több festő akadt, aki kilógott minden nagy irányzathoz.

Nézzünk meg néhány korabeli, illetve később alkotó művészt, akiket általában posztimpreszionistáknak szokás nevezni

Maurice Denis: A múzsák. 1893.

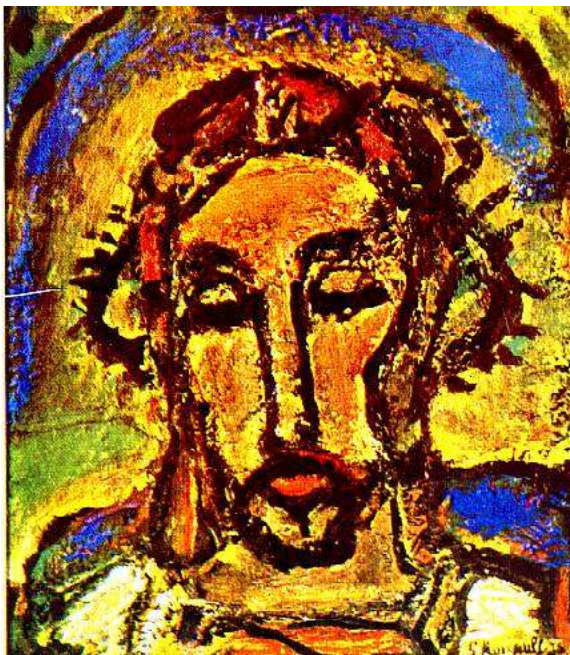
Vallotton: Fürdőzők nyári alkonyatkor. (Részlet)

Gauguin: Két tahiti nő. Részlet.

Modigliani: Jeanne Hébuterne, 1918.

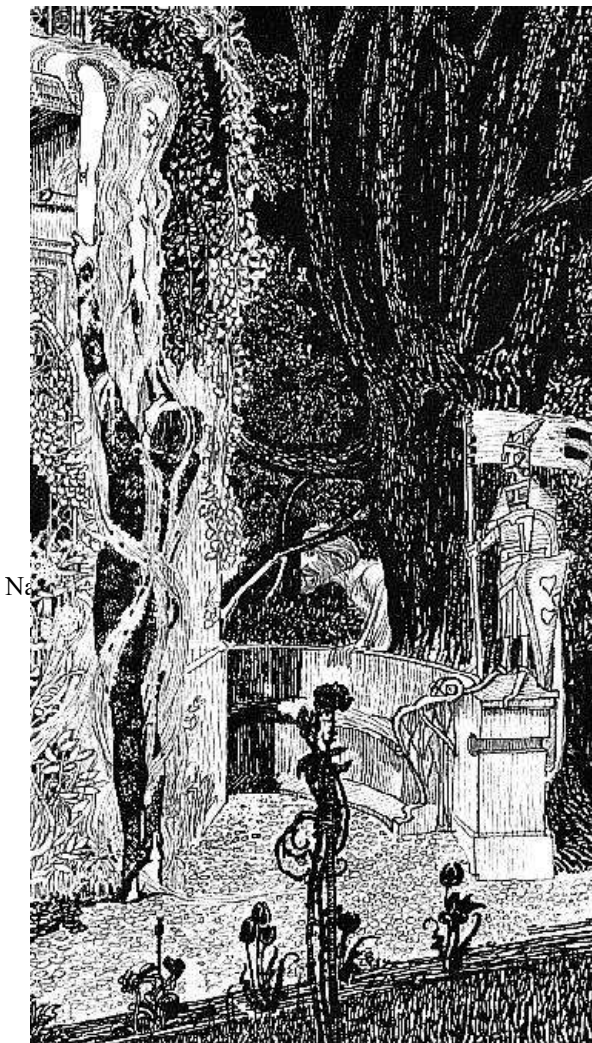
Rouault: Ecce Homo

Maurice Denis: Saint-Cassien Chapel, Cannes, 1922

A szecesszió

1897-ben Bécsben negyvenkilenc művész kivonult a városi művészeti központból, hogy új művészetet teremtsen. Szecesszió: Kivonulás, elkülönülés. Érdekes, dekoratív, vagy misztikus világot teremtettek.

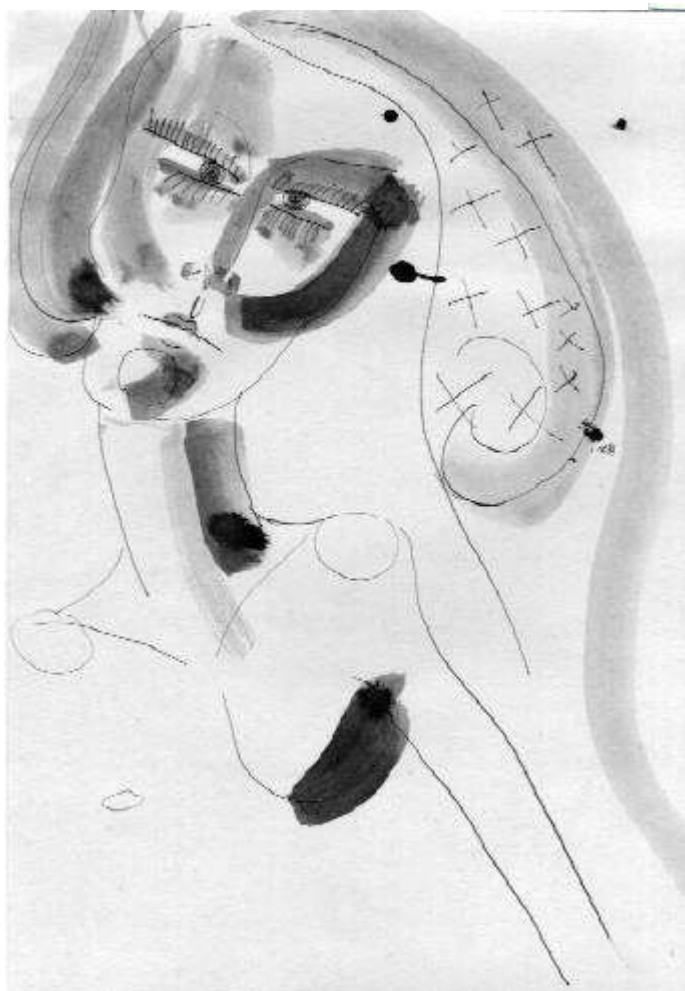

Gustav Klimt: Adele Bloch-Bauer

Adolf Mucha: Monte Carlo

Alakítsátok át valamelyik korábbi munkáitokat az egyik festő stílusában.

Henry Matisse és a Fauves

Az irányzat ugyan csak 1905-6 táján alakul csoporttá, de Matisse már 1900 előtt ebben a stílusban fest. 1899-ben megveszi Cezanne három fürdőzőjét. Cezanne modulációja és realizációja a minta, de ő sokkal expresszívebben komponál. Voltaképp expresszionisták a vadak is, de festői, franciás könnyedségű expresszionisták. "Amiről én álmodom, az az egyensúlynak, tisztaságnak, derűs nyugalomnak a művészete, amely minden zavaró vagy lehangoló körülménytől mentes. Olyan művészet, amely minden szellemi lényre, legyen az üzletember vagy író, olyan csillapítóan hat, mint valamilyen idegnyugtató, vagy akár egy kényelmes karosszék, amelyben fizikai fáradtságát pihenni ki az ember. "

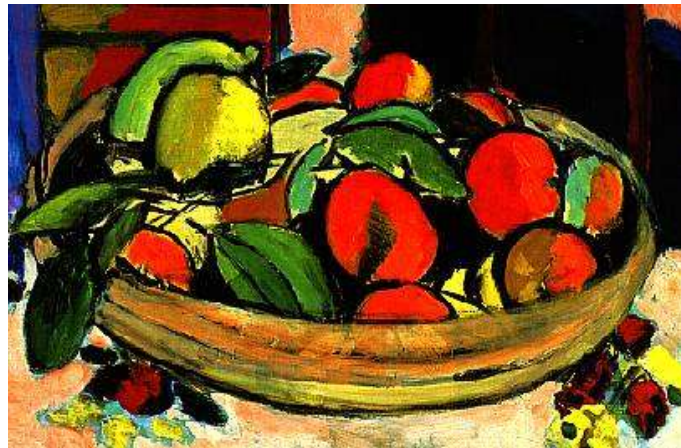
Matisse: Aranyhalak. 1912.

Matisse: A román blúz

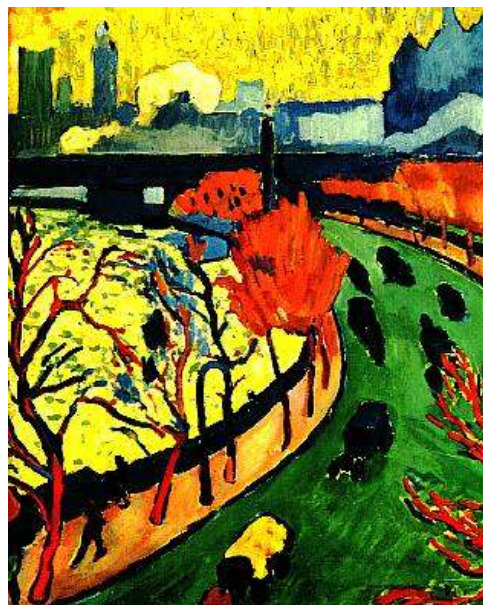
Matisse: Almák rózsaszín terítőn.

Matisse: Kosár narancsokkal..

Marquet: A Quai des Audustins Párizsban.
Fauve-ok közé tartozik, de képei inkább jól szerkesztett, játékos impresszionista munkák.

Derain: A Westminster híd. 1906

Vlaminck: A halastó..

A Fauve és az expresszionizmus hatása még ma is érezhető.

Új expresszionisták, új vadak.

„Nagy Sára fiatal művész, egy öregember lelki tapasztalataival, egy korszak, egy világ bajaival a vállán. Nem pesszimista, nem kiábrándult, csak él és figyel. Akár a modelljei.”

Sinkó István

Analitikus kubizmus

Picasso

1881-ben, Malagában /Spanyolország/ megszületik a kis Pablo Ruiz. Apja festőművész, rajzot oktat egy művészeti iskolában, a kis Pablo tízéves korától szintén az iskolában tanul. 14-éves korában megfesti első képeit, amelyekkel csodagyerek hírébe keveredik.

1900-ban utazik először Párizsba. 1904-ben itt is marad. Lát, megemészti mindent. Átveszi néhány festő stílusát, de egyéni ízzel, mondhatni magasabb szintre emelve. Közben járja a múzeumokat. Nagy hatást tesznek rá Cézanne képei. Tudja, hogy valamelyik levelében leírta: " A természetben minden három alapvető idom, a gömb, a kúp, és a henger szerint alakul." A természetet a henger, a gömb és a kúp formáiból kell alakítani, s az egészet távlatba állítani, úgy,

hogyan egy-egy tárgy vagy sík valamennyi oldala a központ felé fusson."

Elsőáldozó /1895-96/

Volt már rá példa.

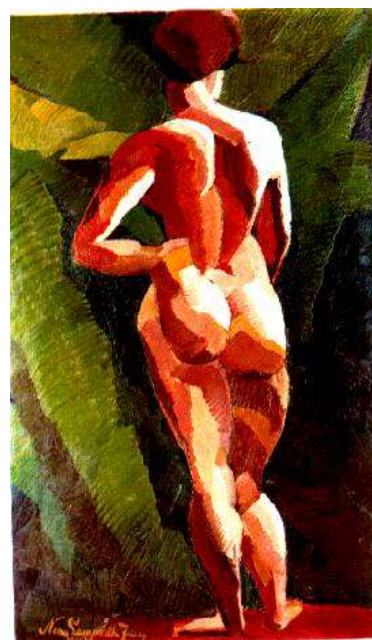
Andrea del Sarto mozdulatvázlatozás közben mértani formákká egyszerűsítette az alakokat.

Aztán lát egy afrikai népművészeti kiállítást, hazamegy, és megfesti az Avignoni kisasszonyok című képét.

Pablo Picasso: Avignoni kisasszonyok. 1907

Nemes Lampérth József megmarad a reális térbeli formánál, de síkokra bontja, mintha fából lenne kifaragva. Háttal álló női akt. 1916.

Juan Gris csendéletén a reális forma helyenként finoman eltűnik, belemosódik a környezetébe.

Ezzel megszületett a kubista festőiskola, amely persze aztán sok ágra szakad. A kritikusok nevezik el gúnyosan „kubistának”, kockaszerűnek a stílust.

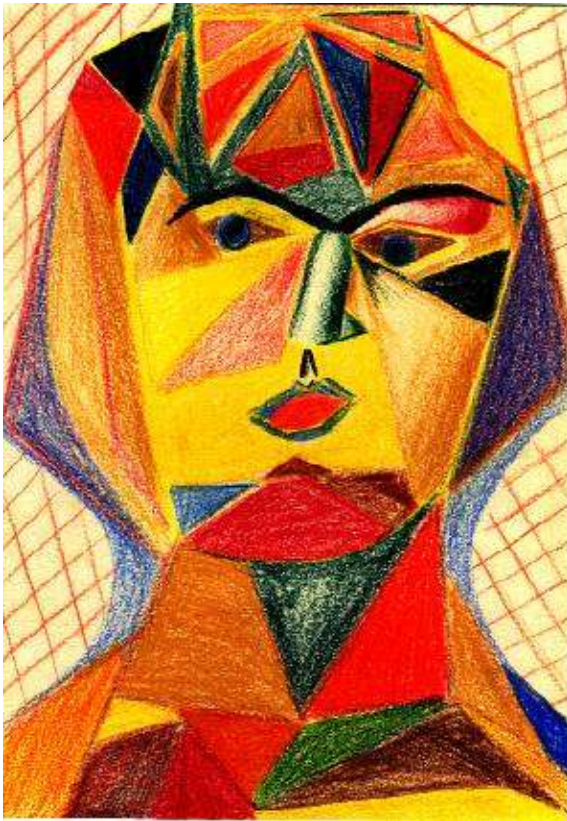

Georges Braque: Üveg az asztalon

Analitikus kubista kép csendéletről

A legegyszerűbb megoldás, ha a pontos látvány utáni rajzot átalakítjuk "fából faragott képpé", ezt már hatodikban, hetedikben is megtettük.

A síkokat aztán finoman kiengedjük a térbe, átvisszük egymásba.

Egy kép a Barcsai Körből. Dombiné Szántó Melánia tanítványától

Szintetikus kubizmus

Az analitikus kubizmus elvégezte a perspektív térszemlélet trónfosztását. Néhány izgatott hónap után, logikusan következett be a síkkompozíciók korszaka. Itt a legkönnyebb ugyanis komponálni.

Metzinger képe átmenetet mutat az analitikus és a szintetikus módszer között. Picasso munkáján fauve előkép érződik.

Metzinger: Az uzsonna. 1911. MT.

Picasso: Három táncos.

Juan Gris: Palack és pohár. Read.

Amédée Ozenfant: A vázák

Néhány szép munka a Barcsay körtől:

Absztrakció. A látványból indítva

A festők mindig is elgyönyörködtek a tubusok, tégelyek színeiben, a paletta festékhalmaiban, a festékes törülörongyokban. a XIX. sz. közepén ez fokozatosan megérleli a tárgy nélküli festészet gondolatát.

Az 1800-as évek közepén egy író leírja látogatását egy festő műtermében. Pompás keretben egy kis kartonlapocskára volt kitéve a falra. "Ez a néhány ecsetvonás ábrázolni semmit sem akart, mégis oly szerencsésen vetette oda őket festőjük, hogy egyetlen kép se jöhetett nyomukba a két szobában, bármilyen tökéletes volt is a megformálásuk, bármily izgatónak a tárgyuk, mondom: e színösszhangzat viharos örömet váltotta ki ." (Vittorio Imbriani: La Quinta Promotrice)

Ugyanekkor írja egy angol művészeti író a következőket:

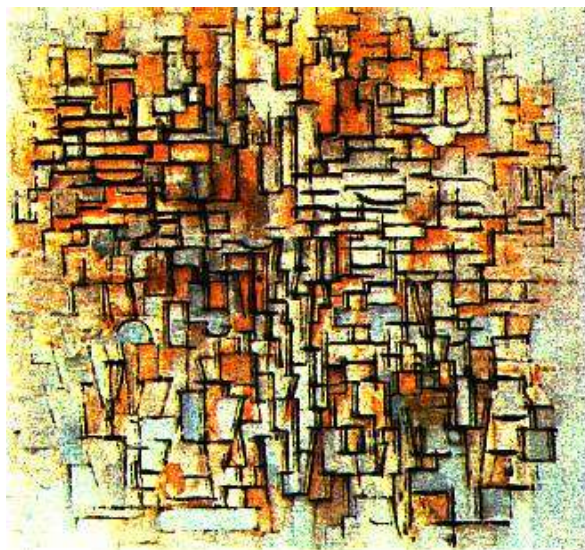
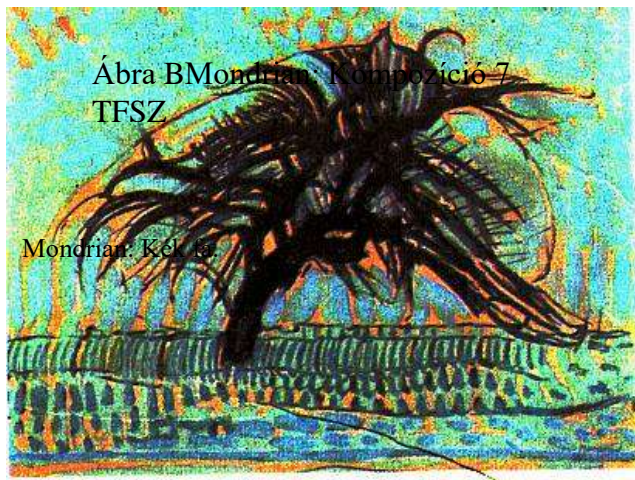
" A színek és a vonalak rendje a zenei kompozícióval analóg művészet, teljességgel független a tények ábrázolásától. Nem szükséges hogy a jó színkezelés bármi mást is ábrázoljon, mint önmagát. Fénysugarak adott viszonyaiból és rendjéből áll, nem pedig valaminek a képmásaiból."(Ruskin: Stones of Venice 1853)

Delacroix is hasonlóról beszél:

"Színek, fény és árnyék adott rendjéből áll össze a benyomás. Ezt nevezhetnénk a kép zenéjének. Mielőtt felismernénk, mit is ábrázol egy kép, amikor egy katedrálisba belépünk túlságosan messze vagyunk a műtől, hogysem tartalmát kivehetnénk, gyakran már akkor hatalmába kerít ez a mágikus összefüggés."

És persze ekkor már komoly gyűjtő köre volt a kínai írásjel művészetnek.

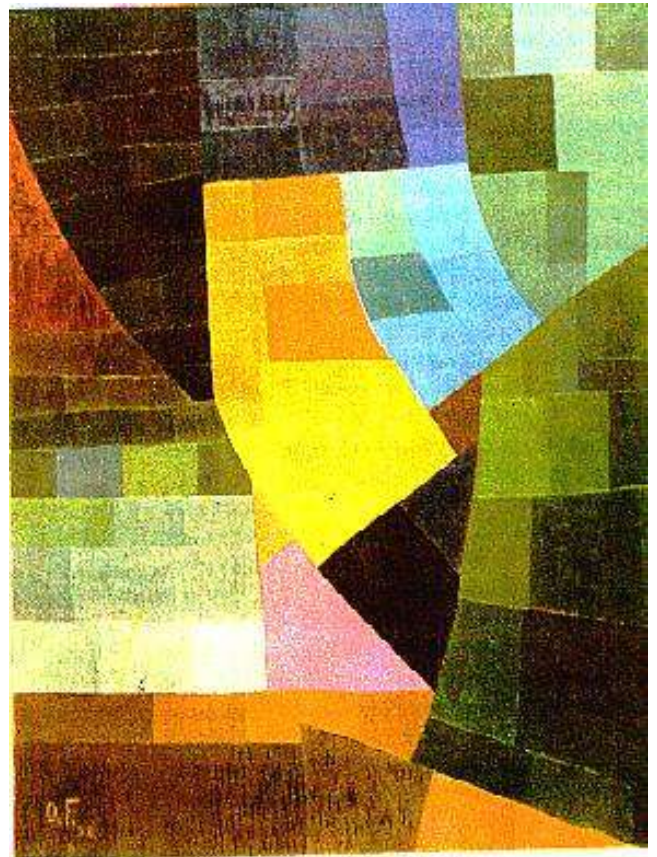
A szintetikus kubista képek végső stádiuma a nonfiguratív vagy absztrakt kép lett.

Ábra C Kompozíció: Vörös, sárga és kék.
Lützeller.

5 Dove: Cím nélkül

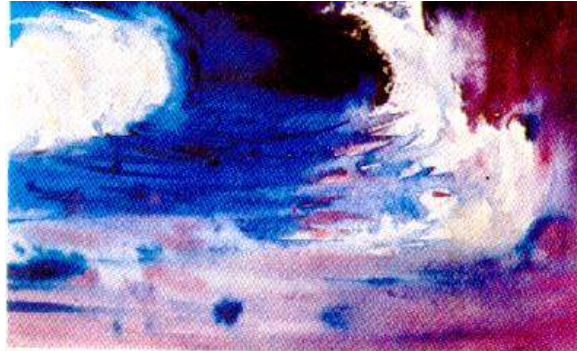
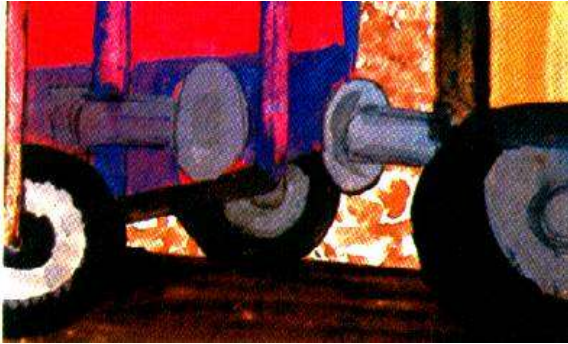
Ábra D Freundlich: Kompozíció 1930 uo.

Barcsay Jenő épület motívumokból komponált.

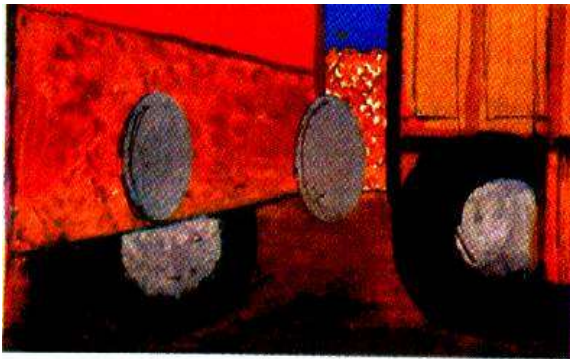
Egy nonfiguratív kép születése.

Bodó Károly "Festmény"-ét vizsgálgatva azonnal szembetűnik, létrejöttéhez két - látszólag teljesen különböző tárgy adta az indítékot.

" Még erősen hat - főleg az arányokban - a közvetlen látvány. A színek egyszerűsítettek és felfokozottak.

A látványt szinte impresszionisztikus frissességgel rögzíti. A víz és a hullámozás érzékeltetése hibátlan.

A motívum egyszerűsödik és rendeződik. Kezd kialakulni a képtér 1. 618: 1 arányú tagolása (tengelye a kék folt és a baloldali vagon széle.)

A hullámmozgásullámmozgás rendezettebbé és rajzosabbá válik. A képbe más, csak a rendezést szolgáló elemek is bekerülnek. A színrendezés a hosszanti tengely körül megfordul.

Már csak a leglényegesebbek maradnak, a formák kapcsolódása a mozgásra utal. Jobboldalt megjelenik a víz-motívum és egy sötét szarv-forma, a kerék egyszerűsítése.

A hullámmozgás - közvetlen ábrázolás helyett - a nagy formák viszonyában jelentkezik. A vasút motívum néhány eleme is megjelenik, de a jobboldalt behajló sötét forma még idegen.

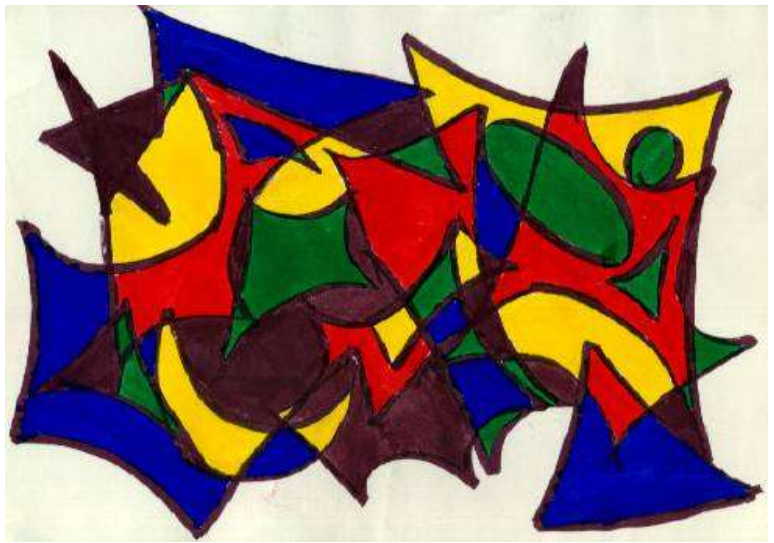
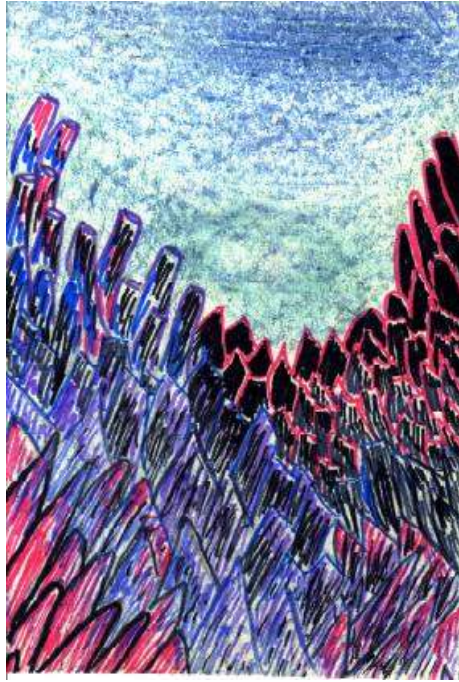
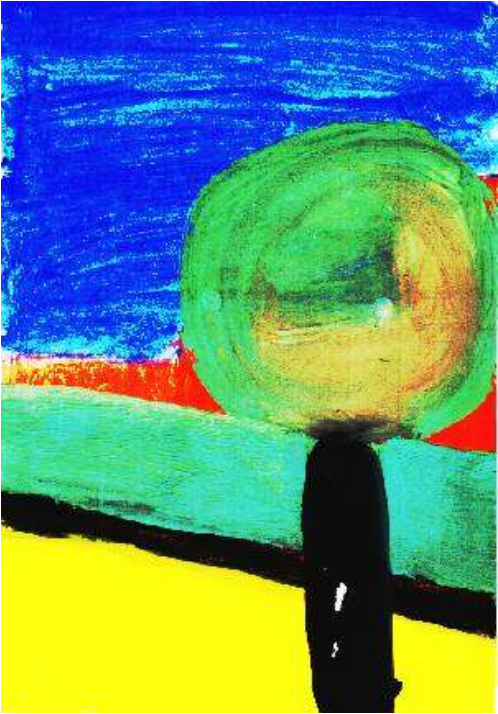

A két kép egyesül. Az eredmény még nem kielégítő: néhány zökkenő formakapcsolódás és a színek kissé tételes felrakása miatt még egy változat készült. (Túlságosan uralkodik a közepen levő barna, a fölötte levő sárga és vörös merev. A sötét függőlegesek inkább szétvágják, mint összetartják a képet.

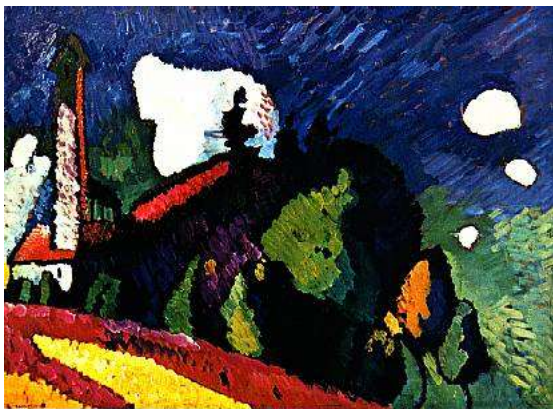
A formátum rövidebb lett, a rokon színek közelednek egymáshoz, a kép színjellege meleg, a kék ellensúlya kissé kevés. A ritmus pontosabb, gördülékenyebb. A közvetlen ábrázolás helyett csak utalás és a formák ritmusa adja a mindkét tárgyban azonos témát.

A kész kép.

Absztrakcióba torkolló expresszionizmus

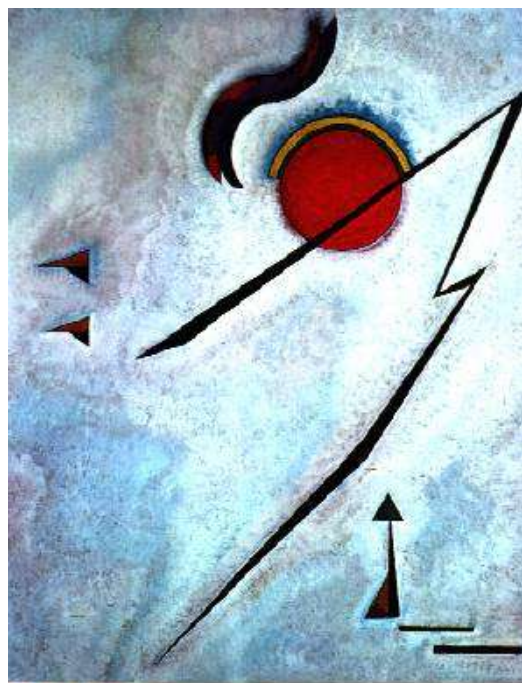

Az elmúlt órán a szintetikus kubista irányzat nonfiguratív festészetbe torkolló útját ismertük meg. Az első legújabb kori absztrakt festmény azonban nem ezen az úton született. Kandinszkij. Az expresszionista kép elveszítette minden kapcsolatát a látvánnyal.

Kandinszkij: Tájkép toronnyal. 1909.

Kandinszkij: Az első absztrakt akvarell. 1910.

Kandinszkij: Cikk-cakk vonal.

Meistermann: Kék vörösek között. 1911

Még két alfaja van a nonfiguratív irányzatnak.

A misztikus

Willi Baumeister Hanging World In Blue 1950 Vintage Collotype

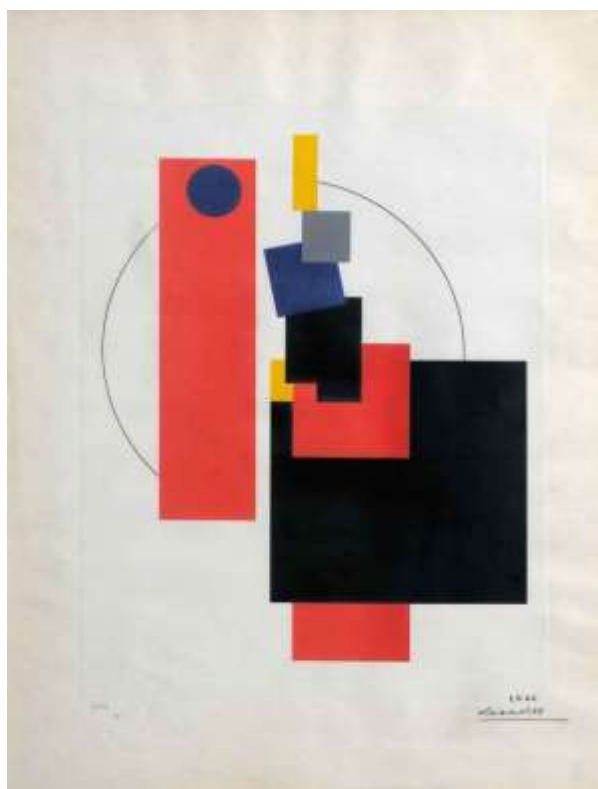

Edwin Fulwider: Abstract-surrealism

és a konstruktív.

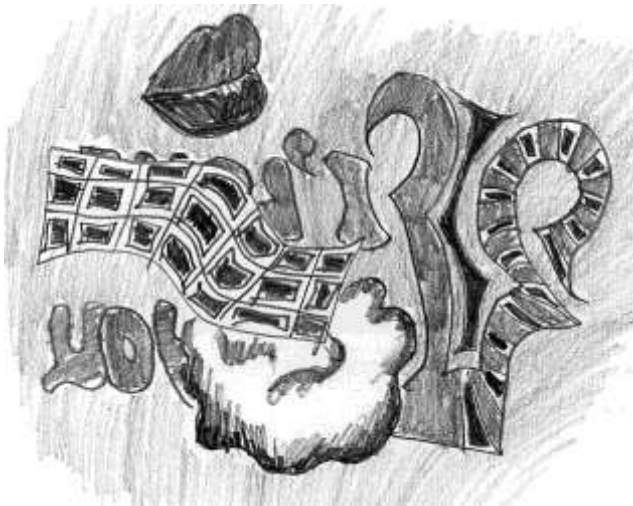
El Liszickij: Cím nélkül

Kassák Lajos: Képarchitektúra

Alakítsátok át valamelyik eddigi munkátokat expresszív, misztikus vagy konstruktív nonfiguratív képpé!

A szürrealizmus

Lautreamont az 1800-as évek végén azt írta: "Szép, mint egy esernyő és egy varrógép véletlen találkozása a boncasztalon. " 1913-ban vagyunk. A festők festik a kubista, az expresszív, stb. képeket. Az Avignoni kisasszonyokhoz hasonló ugrásnak nyoma sincs, ám bár a későbbi eseményeket ismerve, gyanakodva figyelhetjük pl. Chirico kubista képeit. Fura szerkezet az előtérben, nagy üres terek, hosszú elnyúlt árnyékok, titokzatos, misztikus hangulat.

A DADA

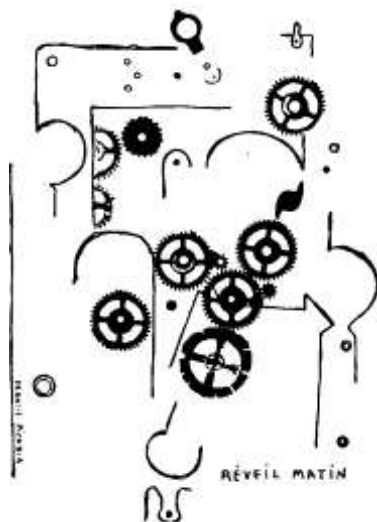
Ki tudja, hogyan folytatódna a festészet története, ha nem törne ki a világháború. A háború kitörése, milliók pusztulása érthetetlen örületnek tűnik, a napóleoni háborúkat már régen elfelejtő Európának. A háború elől Svájcba menekülő művészek Zürichben minden nap összejönnek egy kávéházban, verseket szavalnak, kiállításokat rendeznek, és ezek a versek, képek a mindent tagadás jegyében születnek. Megalapítják a dadaista mozgalmat.

"... gyűlölöm a józan észet... Dada nem jelent semmit... Nem ismerünk el semmiféle elméletet. Elegünk van a kubista meg a futurista akadémiákból: formalista eszmelaboratóriumok. Minden festői, vagy képzőművészeti mű haszontalan. Dühödt szélként széttépjük a felhők és imák fehérműjét, és előkészítjük a katasztrófa, a tűzvész, a bomlás látványos előadását. Lerombolom az agy és a társadalmi szervezet rekeszeit... Ellene vagyok a rendszereknek, a legelfogadhatóbb rendszer az, ha elvből megtagadom mindegyiket... Szabadság: DADA DADA DADA, a görcsös fájdalom üvöltése, az ellentétek és minden ellentmondás, minden furcsaság és következetlenség ölelkezése: AZ ÉLET. "

Arp: fametszet. Véletlenszerű kompozíció, egy tópart hordalékának nyomán.

Picabia: Ébresztőóra. 1919 uo. Szétszedett ébresztőóra fogaskerekeinek tusnyomata, némi belerajzolással.

Duchamp: Palackszárító. 1914 (Másolat) Talált tárgy.

Schwitters: Konstrukció előkelő hölgyek részére. 1919. Kubista kollázs lehetne, ha nem érződne rajta a meghökkentés szándéka.

Richter automatizmuson alapuló ecsetrajza. uo.

Ábra 124 Arp: Tojás lap. Festett fadombormű.

16Raoul Hausmann: Mechanikus fej.

A dada a mindent tagadás mozgalma volt, így szükségszerűen önmagát is meg kellett tagadnia, néhány év után szétesett, megszűnt. vele párhuzamosan azonban elindult egy másik mozgalom is, amely a picassóihoz hasonló fordulathoz vezetett.

A szürealizmus

Apollinaire versei, az álmokból, álomtöredékekből, véletlenszerű gondolattársításokból építkeznek. André Breton, aki orvostanhallgatóként kezd verseket írni, megismerkedik Freud pszichológiájával, aki kimutatja, hogy tudatunk a tudatalatti, az én és a felettes én hármasságából áll össze. Az I. világháború idején katonai kórházak idegosztályán tejesített szolgálatot, nagy hatást tettek rá az őrült katonák. Mintha egy valóságon túli világból hoztak volna üzeneteket. Kiadta a szürrealizmus kiáltványát. *„A léleknek olyan zavartalan önműködése (tisztá automatizmus), melynek célja szóban, írásban vagy bármi más módon kifejezni a gondolkodás valódi működését. Tollba mondott gondolat, függetlenül az értelem bármiféle ellenőrzésétől, s minden esztétikai vagy erkölcsi törekvéstől..*

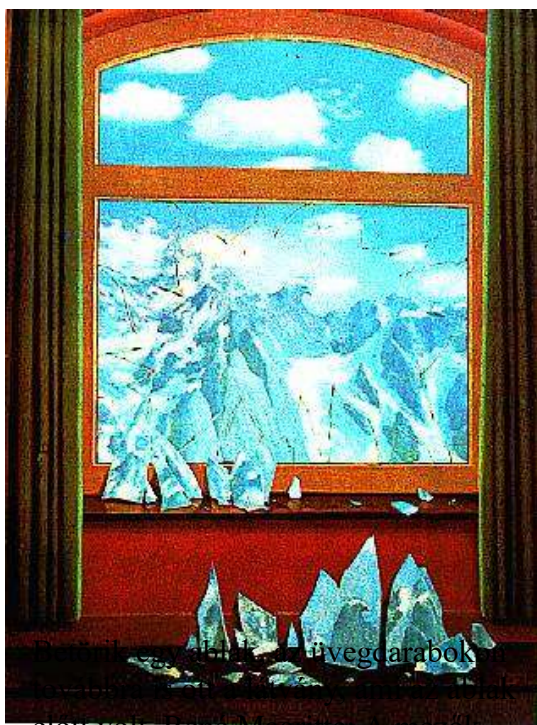
A szürrealisták az álmokat, a félálomban felbukkanó gondolattöredékeket, az elmebeteg, a gyermekek rajzait kutatják. Felfedezik nagy elődjüket is, Hieronymus Bosch személyében. Persze Bosch allegóriákat festett, de olyan gazdagon toldotta meg a korabeli prédikációkat, hogy az ma már szabad képzettársításos festésnek tűnik.

Mit magyarázhatott (félre) ez előtt a Bosch kép előtt egy derék családapa a fiának? Látod fiam, egy a haldoklót, visznek át a hídon, viszik a pokolra, mert hitt az ördög hamis prédikátorainak (ferde csőrű madár), akit az ördög bíborpalástos földi helytartója küldött prédikálni, megvette tőle a búcsúcédulát, azt hitte, ezzel megválthatja a lelki üdvét, de bizony elnyeli őt a pokol, mint a madár a fiát, örvendezik az ördög, gúnyolódva mutatja fenekét. (A kép valójában Szent Antal megkísértését ábrázolja.)

7Hieronymus Bosch: Szent Antal megkísértése

Nagy képei már nem magyarázhatóak meg ilyen egyszerűen.

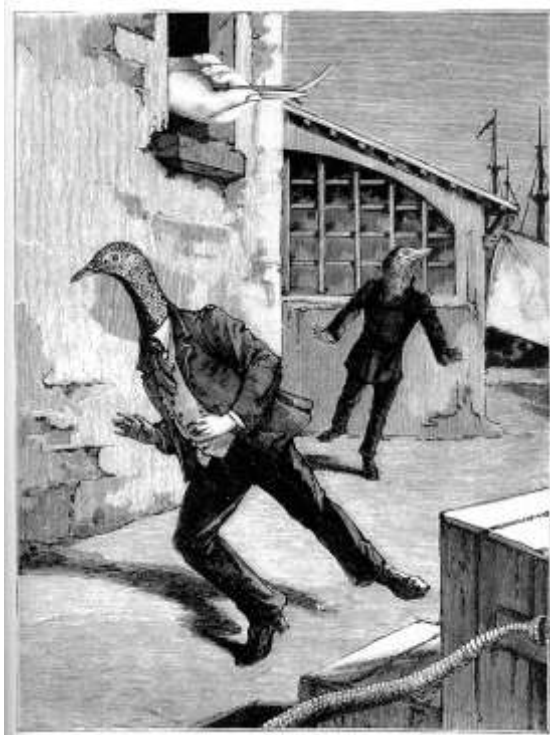

előtt volt. René Magritte. A mezők kulcsa

Salvador Dalí –Fiókos nő, égő zsiráf (1936-1937)

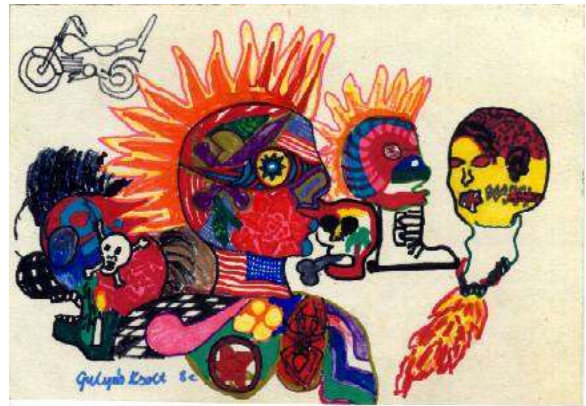
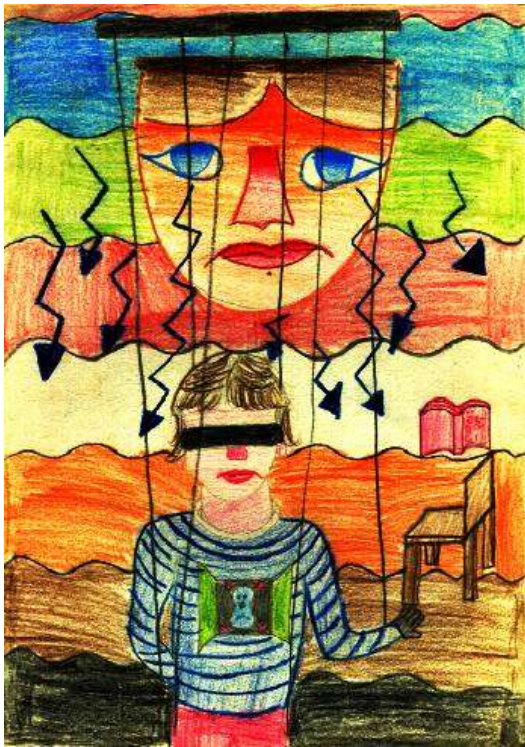
A szürrealista irányzat a század egyik legnagyobb mozgalmává nőtte ki magát. Egyik újabb változata a fantasy műfaj.

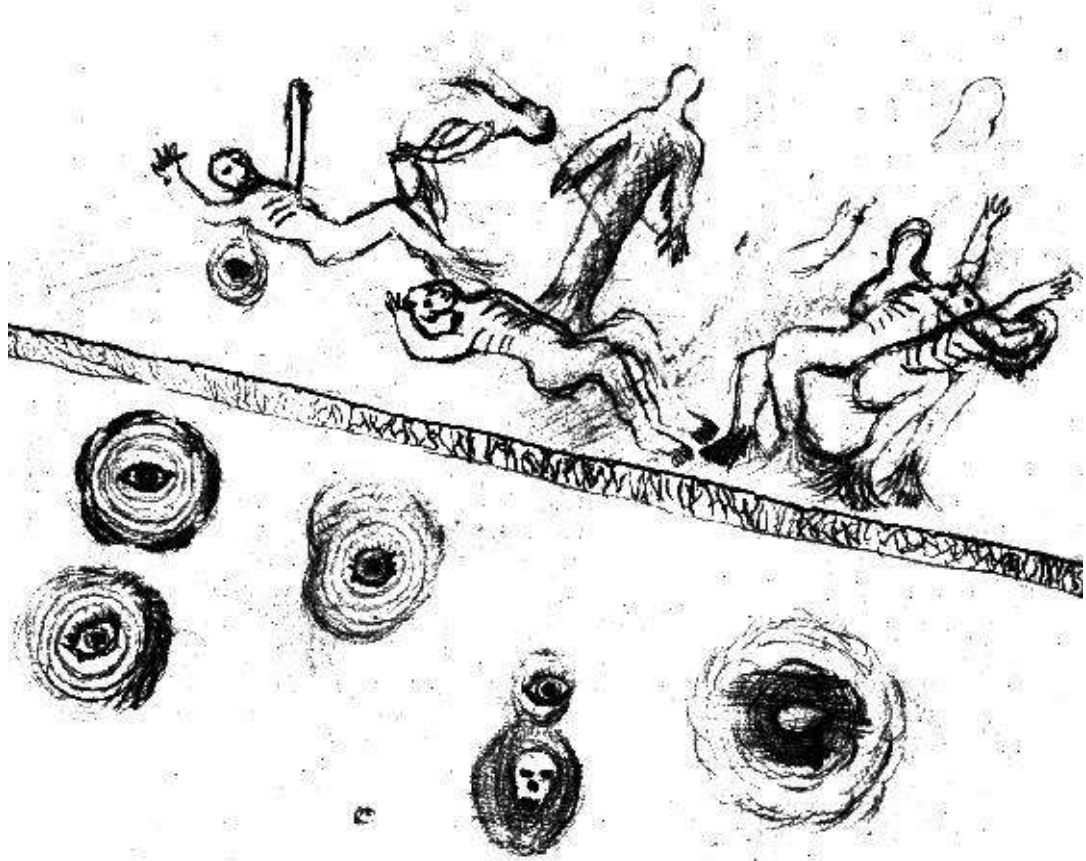

Egy kedves hét - Max Ernst 1934

Ország Lili: Árný a kövön.

Szürrealista montázsok

Az előző órán megismerkedtünk a szürrealista módszerrel. A szürrealisták egyik kedvenc technikája a montázs.

Montázsnak nevezzük azt a technikát, amikor már meglévő képeket és rajzokat illesztünk, szerkesztünk össze valamilyen új egységbe. A montázs alatt általában az összeragasztott fotókat értjük. Ha egyéb dolgokat is ragasztunk a képbe (fénykép, újságcikk, levél, egyéb tárgyak stb.), kollázsról beszélünk.

9 Bálint Endre: A rossz pásztor

8John Stezaker

Montázsokat készíthetünk olló, ragasztó, vagy képszerkesztő programok segítségével.

